

Lääkärikysely 2002

Tilastoja



SUOMEN LÄÄKÄRILIITTO
FINLANDS LÄKARFÖRBUND



Suomen Lääkäriliiton tilastoja 2002

Julkaisija Suomen Lääkäriliitto

Layout Hannu Heiska

Kirjapaino Yliopistopaino

Painosmäärä 1000 kpl

Painovuosi 2002

ISBN 951-9433-45-7

Lisätietoja Suomen Lääkäriliitto
Markku Viitamäki
Jukka Vänskä
puh. (09) 393 091

© Suomen Lääkäriliitto

Lääkärikysely 2002

Tilastoja

Sisällysluettelo

Esipuhe	2
– Aineiston kuvaus	3
– Lääkärien määrässä ja rakenteessa tapahtuneet muutokset	4
– Lääkärien virka- ja työsuhteet	10
– Sairaalalääkärit	13
– Terveyskeskuslääkärit	14
– Yksityislääkärit	15
– Vuoden 2002 erityiskysymykset	16
Kuvioluettelo	19
Taulukkoluetelo	19
Liitetaulukkoluetelo	19
– Liitteet	21
Liitetaulukot	21
Kyselylomake	31



Esipuhe

Suomen Lääkäriliitto on ammattijärjestö, johon kuuluvat lähes kaikki maassa toimivat lääkärit. Liiton tarkoituksena on ylläpitää arvonnukaista henkeä ja hyvää toveruutta maan lääkärikunnan keskuudessa, valvoa lääkäreiden yhteiskunnallisia ja taloudellisia etuja, edistää jäsentensä tieteellisiä ja sosiaalisia harrastuksia ja muita heille ammatillisesti yhteisiä pyrkimyksiä sekä edistää terveyden- ja sairaanhoitokorkeutusta Suomessa (Lääkäriliiton säännöt 2§). Suoranaisen edunvalvonnan lisäksi liitto toimii monin tavoin terveydenhuollon sekä lääkärikoulutuksen ja lääkäreiden työn laadun kehittämiseksi. Eettisissä samoin kuin lääkäreiden ja potilaiden asioiden ajamisessa liitto harjoittaa aktiivista kansainvälistä yhteistyötä. Jäseniä Lääkäriliitossa oli vuoden 2001 lopussa 18 716, joista opiskelijajäseniä oli 1 050.

Lääkärikysely on Suomen Lääkäriliiton tekemä vuosittainen kysely, jolla liitto tarkistaa lääkärikuntaa koskevat rekisteritietonsa. Kysely lähetetään jokaiselle suomalaiselle lääkärille, jonka osoite tunnetaan ja joka ei liiton tietojen mukaan ole eläkkeellä. Rekisteritietojen päivittämisen lisäksi kyselyn tavoitteena on tuottaa perustietoa lääkärikunnan rakenteesta ja siinä tapahtuneista muutoksista. Näitä tietoja tarvitaan erityisesti lääkäreiden edunvalvontatyössä, mutta myös koulutus- ja työvoimapolitiittisten päätösten tueksi. Kyselystä saatavia tietoja käytetään myös Terveydenhuollon oikeusturvakeskuksen (TEO) terveydenhuollon ammattihenkilöistä ylläpitämän rekisterin päivittämiseen.

Vuosittainen rekisteritietojen tarkistus on suuritöinen ja paljon kustannuksia aiheuttava tehtävä, mutta se on kuitenkin perusteltua tehdä monestakin eri syystä. Lääkäreiden työpaikkatiedot muuttuvat jatkuvasti: vuoden aikana arviolta 40 prosenttia tiedoista joko muuttuu tai ne viedään uutena rekisteriin. Kysely antaa lääkäreille myös tietosuojalainsäädännön edellyttämän omien rekisteritietojen tarkistusmahdollisuuden. Lisäksi kysely on Lääkäriliitolle yksi tärkeimpiä tietolähteitä tehtäessä lääkärikuntaa koskevia tilastoja.

Lääkärikyselyn tuloksia on julkaistu tämän raportin lisäksi myös liiton internet-sivuilla. Raportin aineisto on muokattu yhteistyössä liiton tutkimusjaoksessa.

Santero Kujala
Apulaistoiminnanjohtaja

Aineiston kuvaus

Lääkärikyselyä on tehty eri muodoissa vuodesta 1982 lähtien. Tilastojen vertailtavuuden takia kysely tehdään aina samana ajankohtana maaliskuussa. Ajankohdaksi valitaan sellaisen viikon keskiviikko, joka ei ole hiihtoloma-aikana ja joka on ajallisesti riittävän kaukana pääsiäisestä. Lomakkeelle on esitetyt Lääkäriliiton rekisterissä olevat tiedot lääkärin ammatillisesta pätevyydestä, pää- ja sivutoimista, jäsenyyksistä sekä yhteystiedoista. Kyselyn vastausprosentti on vuosien varrella pysynyt korkeana. Vuonna 2002 se oli 84,8 % eli kaikkiaan 14 155 kyselyn kohteena olleista lääkäreistä palautti lomakkeen yhden karhukierroksen jälkeen. Jos lääkäri ei palauttanut kyselylomaketta, on tilastoinnissa käytetty hänen aikaisemmin ilmoittamia tietoja.

Eri lääkäriyhymien vastaaminen Lääkäriliiton kyselyyn vaihtelee jonkin verran. Parhaiten vastaavat nuoret lääkärit, naislääkärit ja hallinnollisissa tehtävissä olevat lääkärit. Heikoimmin keski-ikäiset lääkärit, mieslääkärit ja opetus- ja tutkimustehtävissä olevat lääkärit. Sairaalaalääkäreiden vastausaktiiviteetti oli keskimääräisellä tasolla. Terveyskeskuslääkärit vastasivat keskimääräistä paremmin.

Kyselyyn on vuosittain liitetty osio, jossa on tiedusteltu lääkäreiden mielipiteitä ja näkemyksiä ajankohtaisista ammattikuntaa koskevista kysymyksistä. Vuonna 2002 kiinnostuksen kohteena olivat muun muassa lääkäreiden mielipiteet toiveita esittävistä potilaisista, lääketiedon jakamisesta potilaille sekä reseptilääkkeiden mainonnasta kuluttajille. Tämä osio liittyy Stakesin projektiin *Potilaat terveydenhuollon vaikuttajina*. Tämän vuoden kyselyllä pyrittiin selvittämään myös lääkärin toimintatapaa liikkumistottumuksiin vaikuttamisessa. Edunvalvontatyön tueksi tiedustelimme myös yleisintä lääkärinpalkkiota yksityisvastaanotolla ja osallistumista päivystykseen. Vastauksien määrät näihin kysymyksiin vaihtelivat aiheesta riippuen. Eniten otettiin kantaa lääketiedon jakamiseen ja lääkemainontaan. Vähiten vastattiin yleisintä yksityisvastaanoton palkkiota koskevaan kysymykseen.

Lääkärikyselyn viiteajankohdat vuosina 1985–2002:

13.3.2002	13.3.1996	20.3.1990
14.3.2001	15.3.1995	1.3.1989
27.3.2000	16.3.1994	1.3.1988
17.3.1999	17.3.1993	2.3.1987
18.3.1998	18.3.1992	28.2.1986
19.3.1997	20.3.1991	1.3.1985

Lääkärien määrässä ja rakenteessa tapahtuneet muutokset

Lääkäreiden lukumäärä on kasvanut tasaisesti koko 1990-luvun ajan. Maaliskuussa 2002 oli työikäisiä lääkäreitä yhteensä 17 306, joista työssä oli 15 077. Lisäystä edelliseen vuoteen verrattuna oli 233 lääkäriä, kun vuodesta 2000 vuoteen 2001 työssä olevien lääkärien määrä kasvoi vain 47:llä. Suurimmillaan lääkärimäärän vuosittainen kasvu on ollut yli 500 lääkäriä vuodessa. Lääkärien työllisyystilannetta voidaan pitää varsin hyvänä, sillä maalikuussa työttömänä oli vain 30 lääkäriä. Pahimmillaan lääkärien työttömyystilanne oli vuonna 1995, jolloin työttömänä oli yli 300 lääkäriä. Työttömien määrä on laskenut tasaisesti viime vuosien ajan.

Suurin osa viime vuoden aikana tapahtuneesta lääkärin määrän noususta selittyy yksityisvastaanottoa pitävien lääkärin määrän kasvulla: vuoden 2002 maaliskuussa päätoimisesti yksityisvastaanottoa piti kaikkiaan 1 421

lääkärinä eli 101 enemmän kuin vuotta aikaisemmin. Sairaaloissa toimi päätoimisesti kaikkiaan 7 153 lääkärinä, missä on lisäystä 39 lääkärinä edellisen vuoden tilanteeseen verrattuna. Terveyskeskuksissa työskenteli vuonna 2002 puolestaan 3 419 lääkärinä, 52 vähemmän kuin vuotta aiemmin. Opetus ja tutkimustehtävissä työskenteli päätoimisesti 1 122 lääkärinä eli 15 lääkärinä vähemmän kuin vuoden 2001 maaliskuussa.

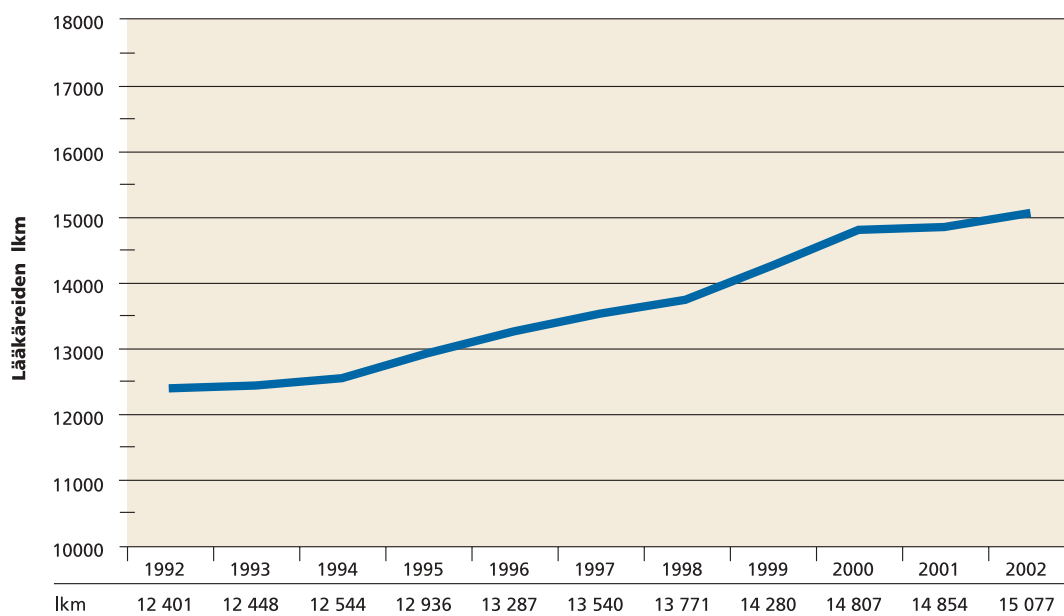
Kymmenvuotistarkastelussa (1992–2002) tulee esiin eräitä muutoksia lääkärin sijoittumisessa eri työsektoreille. Kyseisellä ajanjaksolla työssä olevien lääkärin määrä kasvoi yhteensä 2 676 lääkärillä eli 21,6 prosentilla. Sairaalassa työskentelevien lääkärin määrä on lisääntynyt joka vuosi, ja yhteensä lisäystä on kymmenessä vuodessa tullut 1 300 lääkärin verran. Terveyskeskuslääkärin määrä on kasvanut vuodesta 1992 vuoteen 2002 kaikkiaan 370

Taulukko 1. Lääkärit työllisyysaseman mukaan vuosina 1985, 1990, 1995 ja 2000–2002

Työllisyysasema	1985	1990	1995	2000	2001	2002
Yli 63-vuotiaita	886	1 052	1 379	1 887	2 020	2 175
Työikäisiä	10 819	12 944	14 962	16 797	17 005	17 306
– poissa ammatista	844	907	1 229	1 573	1 630	1 634
– työttömiä	24	3	310	51	38	30
– työssä	9 885	11 800	12 936	14 807	14 854	15 077
– ei tietoa*	66	234	487	366	483	565
Yhteensä	11 705	13 996	16 341	18 684	19 025	19 481

*Suurin osa ryhmään kuuluvista lääkäreistä asuu ulkomailla.

Kuvio 1. Työssä olevien lääkärin lukumäärän muutos vuosina 1992–2002



lääkärillä. Vuosi 2002 oli kuitenkin jo kolmas vuosi peräkkäin, kun terveyskeskuslääkärien määrässä oli vähennystä edelliseen vuoteen verrattuna. Suurin vuosittainen kasvu työssä olevien sairaala- ja terveyskeskuslääkärien määrässä tapahtui vuonna 2000, jolloin sairaaloissa toimi 407 ja terveyskeskuksissa 112 lääkäriä enemmän kuin edellisenä vuonna.

Opetus- ja tutkimustehtävissä toimivien määrä kasvoi kymmenessä vuodessa runsaalla 5 prosentilla ja avohoitotoimistoissa työskentelevien määrä noin 4 prosentilla. Päätoimekseen yksityisvastaanoton pitämisen ilmoittaneiden määrä kasvoi puolestaan hieman alle 8 prosentilla.

Muissa tehtävissä (YTHS, kuntoutuslaitokset, hallinto yms.) toimivien lääkärien määrä kasvoi kuitenkin suhteellisesti kaikkein eniten eli 87,6 prosentilla.

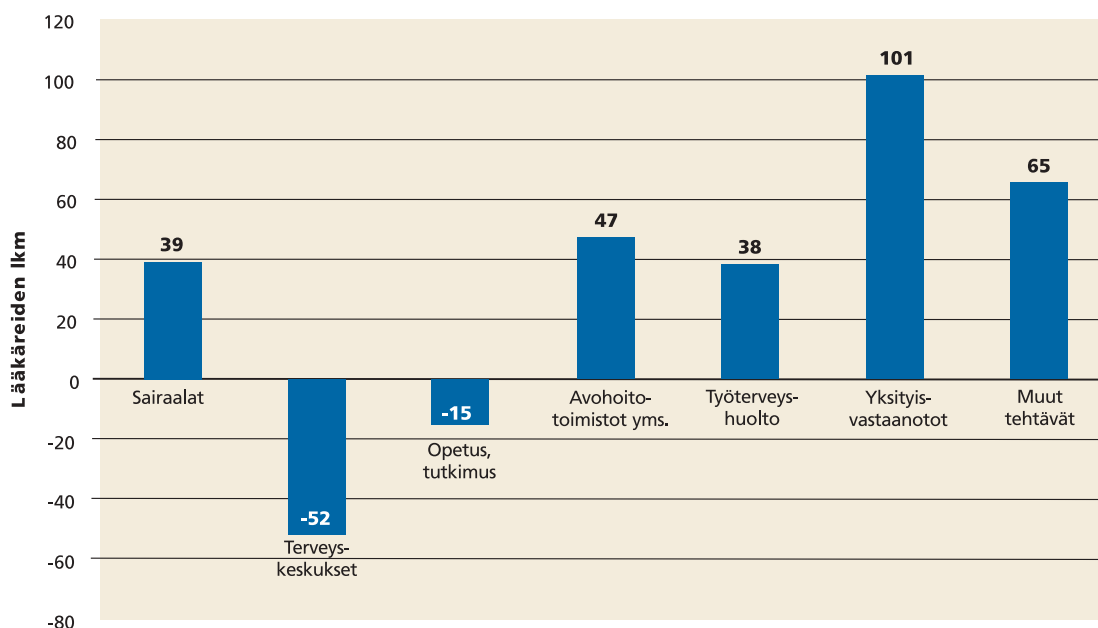
Lääkärien määrässä tapahtuneilla muutoksilla on ollut vain melko vähäisiä vaikutuksia lääkärien eri sektoreille sijoittumisen rakenteeseen. Merkittävin muutos liittyy siihen, että terveyskeskuksissa työskentelevien lääkärien suhteellinen osuus on pienentynyt kymmenen vuoden aikana. Yksityisvastaanottoa pitävien suhteellinen osuus on kasvanut. Kokonaisuudessaan muutokset ovat kuitenkin olleet hyvin pieniä.

Taulukko 2. Lääkärit päätoimen työskentelysektorin mukaan vuosina 1992–2002

Työskentelysektori	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998
Sairaalat	5 835	5 816	5 830	5 950	6 210	6 350	6 395
Terveyskeskukset	3 048	3 057	3 147	3 231	3 323	3 345	3 392
Opetus, tutkimus	1 068	1 070	1 113	1 239	1 188	1 169	1 203
Avohoitotoimistot yms.	374	369	385	453	465	454	452
Työterveyshuolto	589	573	530	528	549	551	589
Yksityisvastaanotot	1 053	1 076	1 050	1 031	1 037	1 097	1 130
Muut lääkärin tehtävät	434	487	489	504	515	574	610
Yhteensä	12 401	12 448	12 544	12 936	13 287	13 540	13 771

Työskentelysektori	Muutos 1992–2002					
	1999	2000	2001	2002	lkm	%
Sairaalat	6 723	7 130	7 114	7 153	1 318	22,6
Terveyskeskukset	3 417	3 529	3 471	3 419	371	12,2
Opetus, tutkimus	1 190	1 200	1 137	1 122	54	5,1
Avohoitotoimistot yms.	448	373	343	390	16	4,3
Työterveyshuolto	619	685	720	758	169	28,7
Yksityisvastaanotot	1 194	1 219	1 320	1 421	368	34,9
Muut lääkärin tehtävät	689	671	749	814	380	87,6
Yhteensä	14 280	14 807	14 854	15 077	2 676	21,6

Kuvio 2. Lääkärien lukumäärän muutos päätoimen työskentelysektorin mukaan vuosina 2001–2002



Taulukko 3. Lääkärien suhteelliset osuudet päätoimen työskentelysektorin mukaan vuosina 1992–2002

Työskentelysektori	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
Sairaalat	47,1	46,7	46,5	46,0	46,7	46,9	46,4	47,1	48,2	47,9	47,4
Terveyskeskukset	24,6	24,6	25,1	25,0	25,0	24,7	24,6	23,9	23,8	23,4	22,7
Opetus ja tutkimus	8,6	8,6	8,9	9,6	8,9	8,6	8,7	8,3	8,1	7,7	7,4
Avohoitotoimistot yms.	3,0	3,0	3,1	3,5	3,5	3,4	3,3	3,1	2,5	2,3	2,6
Työterveyshuolto	4,7	4,6	4,2	4,1	4,1	4,1	4,3	4,3	4,6	4,8	5,0
Yksityisvastaanotot	8,5	8,6	8,4	8,0	7,8	8,1	8,2	8,4	8,2	8,9	9,4
Muut lääkärin tehtävät	3,5	3,9	3,9	3,9	3,9	4,2	4,4	4,8	4,5	5,0	5,4
Yhteensä	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Ikä- ja sukupuolijakaumat

Lääkärikunnan sukupuolirakenne on muuttunut merkittävästi viimeisen kymmenen vuoden aikana: kun vuonna 1992 noin 43 prosenttia kaikista työssä olevista lääkäreistä oli naisia, on naisten osuus kivunnut vuonna 2002 jo yli 51 prosenttiin. Lääkärikunta on naisvaltaistunut kaikilla sektoreilla, mutta merkittävintä sukupuolirakenteen muutos on ollut sairaalalääkäreiden keskuudessa. Suhteellisesti suurin naisten osuus on edelleen terveyskeskuksissa, joissa vuoden 2002 maaliskuussa lähes 60 prosenttia kaikista lääkäreistä oli naisia.

Mieslääkärit ovat keskimäärin selvästi naispuolisia kollegoitaan vanhempia: mieslääkärien keski-ikä on maaliskuun kyselyn mukaan 46,6 vuotta ja naislääkärien 42,2 vuotta. Kaikista työssä olevista lääkäreistä lähes kolmannes on yli 50-vuotiaita ja nuorimpaan, alle 30-vuotiaiden ikäryhmään kuului vain noin 5 prosenttia kaikista lääkäreistä. Mieslääkäreistä yli 40 prosenttia kuului vanhimpaan ikäryhmään, kun taas naislääkäreistä vanhimman ikäryhmän osuus on vain hieman yli 20 prosenttia. Mies- ja naislääkärien ikäjakaumien perusteella voidaan päätellä, että lääkärikunnan naisistuminen tulee jatkumaan myös tulevaisuudessa. Alle 30-vuotiaiden ryhmässä naisia on lähes 70 prosenttia, kun vanhimmassa ikäryhmässä naisia on selvästi miehiä vähemmän.

Alueellinen jakauma

Tarkasteltaessa lääkärin sijoittumista sairaanhoitopiireittäin huomataan, että lääkärit jakaantuvat alueellisesti hyvin epätasaisesti. Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiriin alueella toimii yli kolmannes kaikista työssä olevista lääkäreistä. Lääkärimäärältään seuraavaksi suurimpia sairaanhoitopiirejä ovat Varsinais-Suomen, Pirkanmaan, Pohjois-Pohjanmaan ja Pohjois-Savon sairaanhoitopiirit. Kaikissa näissä sairaanhoitopiireissä sijaitsee yliopistollinen keskussairaala.

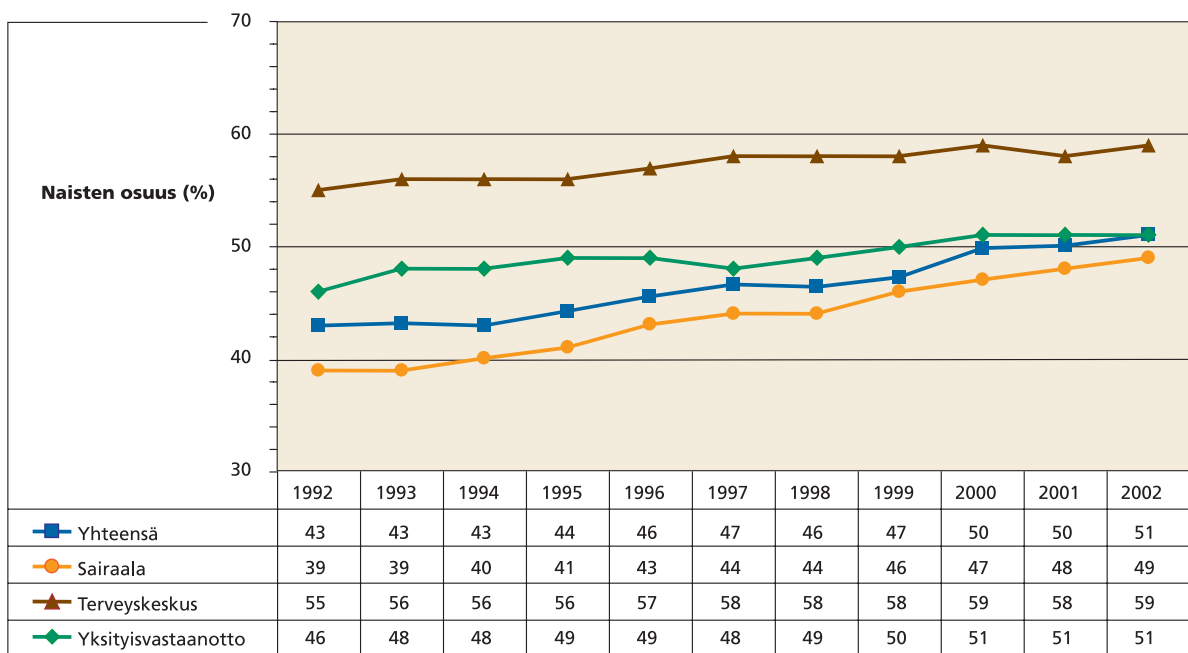
Taulukko 4. Lääkärien ikärakenne sukupuolen mukaan

Ikäryhmä		Miehet	Naiset	Yhteensä
alle 30 v.	N	218	456	674
	%	3	5,9	4,5
30–39 v.	N	1 566	2 639	4 205
	%	21,3	34,2	27,9
40–49 v.	N	2 576	2 978	5 554
	%	35	38,6	36,8
50–63 v.	N	3 004	1 640	4 644
	%	40,8	21,3	30,8
Yhteensä	N	7 364	7 713	15 077
	%	100,0	100,0	100,0

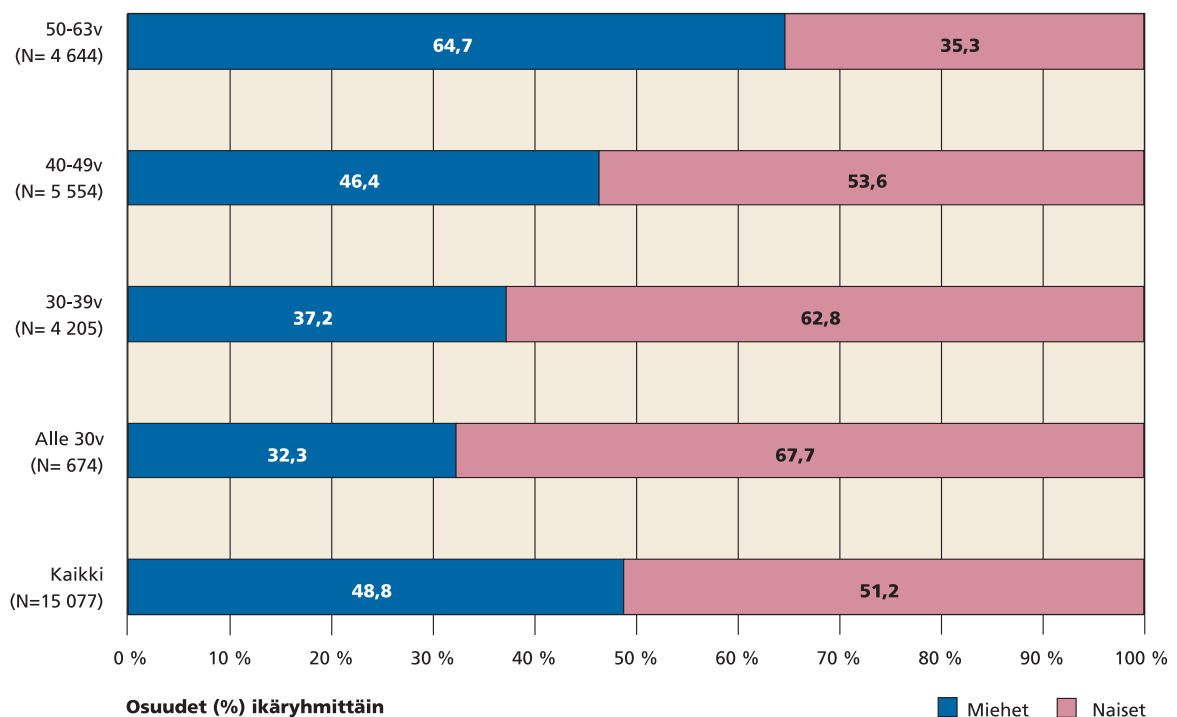
Taulukko 5. Lääkärit sairaanhoitopiireittäin

	N	%
Helsinki ja Uusimaa	5 127	34
Varsinais-Suomi	1 576	10,5
Satakunta	461	3,1
Kanta-Häme	347	2,3
Pirkanmaa	1 462	9,7
Päijät-Häme	443	2,9
Kymenlaakso	317	2,1
Etelä-Karjala	259	1,7
Etelä-Savo	224	1,5
Itä-Savo	130	0,9
Pohjois-Karjala	327	2,2
Pohjois-Savo	919	6,1
Keski-Suomi	579	3,8
Etelä-Pohjanmaa	368	2,4
Vaasa	337	2,2
Keski-Pohjanmaa	143	0,9
Pohjois-Pohjanmaa	1 254	8,3
Kainuu	165	1,1
Länsi-Pohja	119	0,8
Lappi	232	1,5
Ahvenanmaa	54	0,4
Yhteensä	14 843	98,4
Tieto puuttuu	234	1,6
Yhteensä	15 077	100,0

Kuvio 3. Naisten osuus työssä olevista lääkäreistä päätoimen työskentelysektorin mukaan vuosina 1992–2002



Kuvio 4. Lääkärit iän ja sukupuolen mukaan



Sopimusalat

Taulukossa kuusi on tarkasteltu työssä olevien lääkärien jakaantumista sopimusaloittain. Sopimusala on määritelty lääkärien päätoimen perusteella. Sopimustiedot ovat lääkärien itse ilmoittamia. Selvästi suurin osa kaikista työssä olevista lääkäreistä, eli lähes 11 000 lääkäriä, kuuluu kunnallisen sopimuksen piiriin. Valtion sopimuksen piiriin kuuluu noin 1 200 lääkäriä. Yksityisenä ammatinharjoittajana toimi maaliskuussa 2002 hieman yli 900 lääkäriä. Erilaisin yksityisin sopimuksin on hoidettu yli 1300 lääkärin työehdot.

Jatkokoulutus

Ammatillisen jatkotutkinnon erikoislääkäriksi oli suorittanut noin 60 prosenttia lääkäreistä, miehistä lähes 69 ja naisista 52 prosenttia. Parhaillaan erikoistumassa ilmoitti olevansa yli 17 prosenttia lääkäreistä.

Erikoislääkärikoulutus uudistui vuoden 1999 alussa voimaan tulleella erikoislääkäritutkintoasetuksella. Aiemmat 32 kuuden vuoden ja 60 kahdeksan vuoden koulutusala on korvattu yhteensä 49 erikoisalalla. Aikaisemman asetuksen mukaisen erikoislääkärintutkinnon voi suorittaa vuoden 2005 loppuun saakka, mikäli lääkäri oli ilmoittautunut jatkokoulutukseen vuoden 1998 loppuun mennessä. Näin ollen lääkäreitä on erikoistumassa vanhan ja uuden asetuksen mukaan. Tietoja erikoistumassa olevien lääkärien määristä aloittain, tiedekunnittain ja arvioidun erikoislääkäriaineksen saantivuoden mukaan on liitetäulukossa 2–7.

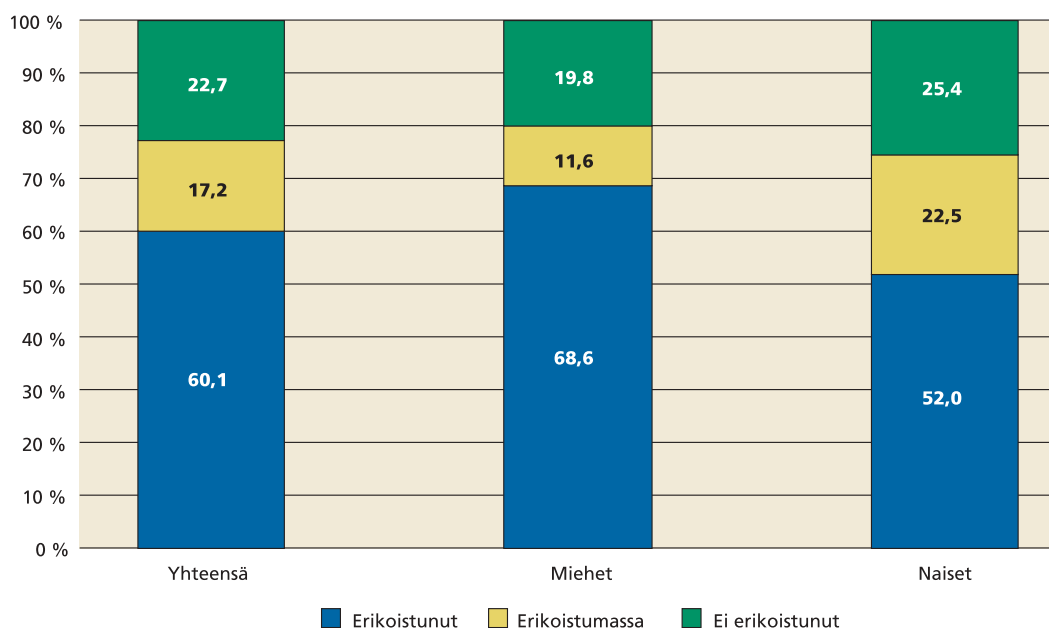
Taulukko 6. Lääkärit sopimusaloittain

	N	%
Kunnallinen sopimus	10 894	72,3
Valtion virka- ja työehtosopimus	1 162	7,7
Palvelutyönantajat	512	3,4
Palvelulaitokset	108	0,7
Muu yksityinen sopimus	1 340	8,9
Ammatinharjoittaja	931	6,2
Muu sopimus	130	0,9
Yhteensä	15 077	100,0

Erikoislääkärien sijoittuminen eri työskentelysektoreille on eri spesialiteeteissa hyvin erilainen. Anestesiologeista yli 90 prosentilla on päävirka sairaalassa, kun taas yleislääketieteen ja työterveyshuollon erikoislääkärit ovat sijoittuneet enimmäkseen perusterveydenhuoltoon (liitetäulukko 2).

Huomattava osa lääkäreistä on suorittanut tieteellisen jatkotutkinnon. Yli 20 prosenttia (3 140) kyselyyn vastanneista oli lääketieteen tai lääketieteen ja kirurgian tohtoreita, heistä 36 prosenttia oli naisia. Mieslääkäreistä oli tohtoreita yli 27 prosenttia ja naislääkäreistä vajaa 15 prosenttia. Sekä tieteellisen jatkokoulutuksen saaneiden että eri jatkokoulutusvaiheissa olevien kohdalla sukupuolten ero johtuu suurimmalta osaltaan ammattikunnan ikä- ja sukupuolirakenteesta.

Kuvio 5. Lääkärit erikoistumisvaiheen ja sukupuolen mukaan



Taulukko 7. Lääkärit erikoistumisvaiheen ja päätoimen työskentelysektorin mukaan

Työskentelysektori		Erikoistumisvaihe			Yhteensä
		Erikoistunut	Erikoistumassa	Ei erikoistunut	
Sairaalat	N	4 838	1 634	681	7 153
	%	67,6	22,8	9,5	100,0
Terveyskeskukset	N	1 364	524	1 531	3 419
	%	39,9	15,3	44,8	100,0
Opetus ja tutkimus	N	582	120	420	1 122
	%	51,9	10,7	37,4	100,0
Avohoitotoimistot yms.	N	267	62	61	390
	%	68,5	15,9	15,6	100,0
Työterveyshuolto	N	416	140	202	758
	%	54,9	18,5	26,6	100,0
Yksityisvastaanotot	N	1 076	52	293	1 421
	%	75,7	3,7	20,6	100,0
Muut lääkärin tehtävät	N	524	58	232	814
	%	64,4	7,1	28,5	100,0
Yhteensä	N	9 067	2 590	3 420	15 077
	%	60,1	17,2	22,7	100,0

Taulukko 8. Lääkärit akateemisen tutkinnon ja sukupuolen mukaan

Työskentelysektori		Miehet			Naiset		
		Tutkinto			Tutkinto		
		LL	LKT	Yhteensä	LL	LKT	Yhteensä
Sairaalat	N	2 506	1 159	3 665	2 831	657	3 488
	%	68,4	31,6	100,0	81,2	18,8	100,0
Terveyskeskukset	N	1 334	54	1 388	1 979	52	2 031
	%	96,1	3,9	100,0	97,4	2,6	100,0
Opetus ja tutkimus	N	172	451	623	264	235	499
	%	27,6	72,4	100,0	52,9	47,1	100,0
Avohoitotoimistot yms.	N	124	9	133	247	10	257
	%	93,2	6,8	100,0	96,1	3,9	100,0
Työterveyshuolto	N	353	26	379	357	22	379
	%	93,1	6,9	100,0	94,2	5,8	100,0
Yksityisvastaanotot	N	580	119	699	647	75	722
	%	83	17	100,0	89,6	10,4	100,0
Muut lääkärin tehtävät	N	292	185	477	251	86	337
	%	61,2	38,8	100,0	74,5	25,5	100,0
Yhteensä	N	5 361	2 003	7 364	6 576	1 137	7 713
	%	72,8	27,2	100,0	85,3	14,7	100,0

Lääkärien virka- ja työsuhteet

Työssä olevista lääkäreistä 63 prosenttia on vakituksessa työsuhteessa, noin 10 prosenttia työskentelee sijaisena ja noin 27 prosenttia toimii muuten määräajaksi solmitussa työsuhteessa. Eri toimipaikoissa tehtävän työn luonteesta riippuen määräaikaisten työsuhteiden yleisyys vaihtelee voimakkaasti eri sektoreilla. Selvästi eniten määräaikaista työsuhdetta tekevät opetus- ja tutkimustehtävissä toimivat lääkärit: lähes 60 prosentilla on määräajaksi solmittu työsuhde. Tähän ryhmään kuulu-

vat muun muassa yliopistojen ja muiden tutkimuslaitosten projektitutkijat, osa professoreista sekä apulaisopettajat ja assistentit. Sairaalalääkäreistä noin puolet on määräaikaissuhteessa työsuhteessa. Tämä johtuu lähinnä siitä, että suurin osa erikoistumiskoulutukseen kuuluvasta lääkärin työstä suoritetaan sairaalassa. Erikoistuvien lääkärin työsuhteet solmitaan määräajaksi erikoislääkärikoulutukseen kuuluvien osioiden mukaisesti. Terveyskeskuslääkäreistä kolmella neljästä lääkäristä on vakituinen työsuhde.

Taulukko 9. Lääkärien työsuhteet päätoimen työskentelysektorin mukaan

Työskentelysektori		Työsuhde			Yhteensä
		Määräaikainen	Sijainen	Vakituinen	
Sairaalat	N	2 488	1 009	3 656	7 153
	%	34,8	14,1	51,1	100,0
Terveyskeskukset	N	458	352	2 609	3 419
	%	13,4	10,3	76,3	100,0
Opetus ja tutkimus	N	667	78	377	1 122
	%	59,4	7,0	33,6	100,0
Avohoitotoimistot yms.	N	99	40	251	390
	%	25,4	10,3	64,4	100,0
Työterveyshuolto	N	98	22	638	758
	%	12,9	2,9	84,2	100,0
Yksityisvastaanotot	N	52	33	1 336	1 421
	%	3,7	2,3	94,0	100,0
Muut lääkärin tehtävät	N	154	22	638	814
	%	18,9	2,7	78,4	100,0
Yhteensä	N	4 016	1 556	9 505	15 077
	%	26,6	10,3	63,0	100,0

Sivutyöt

Sivutoita tekeviksi on määritelty kaikki ne lääkärit, jotka ilmoittivat kyselyssä tekevänsä vähintään yhtä muuta sivutyötä oman päätoimensa ohessa. Tällaisia lääkäreitä oli kaikkiaan 6 318, ja he ilmoittivat kyselyssä yhteensä 9 752 sivutyötä eli keskimäärin noin 1,5 sivutyötä lääkärinä kohti. Sivutoita ilmoitti tekevänsä yli puolet (53,2 %) mieslääkäreistä ja noin kolmannes (31,1 %) naislääkäreistä. Sivutoiden tekeminen oli yleisintä, sekä miehillä että naisilla, päätoimisesti opetus- ja tutkimustehtävissä työskentelevillä. Harvinaisinta sivutoiden tekeminen oli terveyskeskuslääkäreillä: noin 15 prosenttia naisista ja 32 prosenttia miehistä ilmoitti tekevänsä sivutoita. Merkittävin sukupuolten välinen ero ilmeni sairaalalääkärien keskuudessa,

sillä sairaalassa työskentelevistä mieslääkäreistä lähes 60 prosentilla oli päätyön lisäksi vähintään yksi sivutyö, kun taas naislääkäreistä sivutoita teki vain noin 34 prosenttia.

Kaikista työssä olevista lääkäreistä 42 prosenttia ilmoitti tekevänsä päätoimensa lisäksi sivutyötä. Taulukossa 11 on tarkasteltu sitä, mikä osuus päätyösektorin lääkäreistä tekee sivutyötä kullakin sektorilla. Lääkäri on laskettu sivutoimiseksi niille työskentelysektoreille, joilla hän on ilmoittanut toimivansa sivutyössä. Useammalla sektorilla sivutyötä tekevä lääkäri sisältyy siten vastaavien sektorien osuuksiin, ja sivutyötä eri sektoreilla tekevien lääkärin osuuksien summa on suurempi kuin sivutyötä tekevien lääkärin osuus kaikista työssä olevista lääkäreistä.

Sivutyötä tekevien osuudet eri työskentelysektoreilla päätyötään tekevästä lääkäreistä vaihtelevat, terveyskeskusten lääkäreistä vain 22 prosentilla on sivutyö kun taas opetus ja tutkimustehtävissä päätyötään tekevästä yli 60 prosentilla. Tähän korkeaan osuuteen on osasyynä se, että yliopistosairaalassa toimivan koulutusyksikön opettajilla on yleensä kunnallinen sivuvirka sairaalassa.. Sivutyön sisältönä on varsinaisen potilastyön lisäksi mainittu usein erilaiset opetustehtävät, konsultaatiot ja asiantuntijatehtävät.

Yleisin sivutyö on yksityisvastaanotto, jonka mainitsi lähes kolmannes lääkäreistä. Sivutoimista vastaanottoa pitävien osuus oli suurin päätoimisilla yksityislääkäreillä, heistä yli 42 prosenttia pitää päätoimeksi ilmoittamansa praktiikan lisäksi muuta vastaanottoa. Sairaalalääkäreistä sivutoimista yksityisvastaanottoa piti noin 40 prosenttia ja

terveyskeskusten lääkäreistä 14 prosenttia.

Kaikista sivutoista (9 752) suurin osa, yli 72 prosenttia, on yksityisvastaanoton pitämistä. Sairaaloissa sivutoista tehdään 7 prosenttia, terveyskeskuksissa 4, opetus ja tutkimustehtävissä 4, työterveyshuollossa 2 ja muissa lääkärin tehtävissä 11 prosenttia.

Poissaolot lääkärintyöstä

Lääkärikyselyssä tarkastellaan lääkärin työstä poissaoloa kahdesta eri näkökulmasta. Kokonaan päätoimisesta lääkärintyöstä poissaolevat eivät harjoita ammattiaan päätyönään. Toinen työstä poissaolon tarkastelu kuvaa päätoimisessa lääkärin virassa, toimessa tai ammatinharjoittajana olevan lääkärin tilannetta Lääkärikyselyn ajankohdalla. Lisäksi on selvitetty vakituisesta virastaan virkavapaa- na toista lääkärintehtävää hoitavien lukumäärä.

Taulukko 10. Lääkärien sivutyöt sukupuolen mukaan

Työskentelysektori		Miehet		Yhteensä	Naiset		Yhteensä
		Ei ole sivutyötä	Vähintään yksi sivutyö		Ei ole sivutyötä	Vähintään yksi sivutyö	
Sairaalat	N	1 486	2 179	3 665	2 307	1 181	3 488
	%	40,5	59,5	100,0	66,1	33,9	100,0
Terveyskeskukset	N	946	442	1 388	1 729	302	2 031
	%	68,2	31,8	100,0	85,1	14,9	100,0
Opetus ja tutkimus	N	204	419	623	228	271	499
	%	32,7	67,3	100,0	45,7	54,3	100,0
Avohoitotoimistot yms.	N	66	67	133	191	66	257
	%	49,6	50,4	100,0	74,3	25,7	100,0
Työterveyshuolto	N	189	190	379	262	117	379
	%	49,9	50,1	100,0	69,1	30,9	100,0
Yksityisvastaanotot	N	327	372	699	378	344	722
	%	46,8	53,2	100,0	52,4	47,6	100,0
Muut lääkärin tehtävät	N	227	250	477	219	118	337
	%	47,6	52,4	100,0	65,0	35,0	100,0
Yhteensä	N	3 445	3 919	7 364	5 314	2 399	7 713
	%	46,8	53,2	100,0	68,9	31,1	100,0

Taulukko 11. Lääkärien sivutoiden työskentelysektori päätoimen sektorin mukaan

Päätoimen työskentelysektori	Päätyösektorilla yht.	Sivutoita tekeviä lääkäreitä		Sivutyön työskentelysektori, osuus kaikista päätyösektorin lääkäreistä %						
		Ikkm	%	Sairaalat	Terveyskeskukset	Opetus ja tutkimus	Avohoitotoimistot yms.	Työterveyshuolto	Yksityisvastaanotot	Muut lääkärin tehtävät
Sairaalat	7 153	3360	47,0	2,7	2,3	2,4	0,2	0,7	40,5	3,9
Terveyskeskukset	3 419	744	21,8	0,8	1,4	1,1	0,1	1,0	14,0	6,1
Opetus ja tutkimus	1 122	690	61,5	29,9	6,9	5,9	0,6	1,2	32,4	6,1
Avohoitotoimistot yms.	390	133	34,1	2,1	1,3	2,8	1,8	0,3	27,2	3,6
Työterveyshuolto	758	307	40,5	1,1	1,1	1,7	0,3	7,7	26,6	8,3
Yksityisvastaanotot	1 421	716	50,4	1,8	1,7	1,4	0,6	1,8	42,3	5,9
Muut lääkärin tehtävät	814	368	45,2	2,1	2,5	2,9	0,5	3,3	32,1	10,6
Yhteensä	15 077	6318	41,9	4,1	2,3	2,3	0,3	1,4	32,6	5,3

Päätoimisesta lääkarintyöstä poissaolo oli 8–8,5 prosentin tasolla aina 1990-luvun puoliväliin asti, mutta viime vuosien aikana se on vakiintunut noin 9,5 prosentin tasolle. Maaliskuussa 2002 yhteensä 1 634 eli 9,4 prosenttia kaikista työikäisistä lääkäreistä oli poissa päätoimisesta lääkarintyöstä. Suurin yksittäinen syy päätoimisesta lääkarintyöstä poissaolemiseen oli ulkomailla olo, joka oli syynä lähes puoleen kaikista poissaolotapauksista. Seuraavaksi yleisimmiksi syiksi mainittiin työkyvyttömyyseläkkeellä olo ja eri järjestelyin aikaistettu eläkkeelle siirtyminen (myös viran eläkeiästä johtuva eläke). Tämän syyryhmän osuus on kasvanut merkittävästi vuoden 1985 jäl-

keen. Yhä useampi lääkäri ilmoittaa myös lastenhoidon poissaolonsa syyksi.

Lääkärikyselyssä selvitetään myös sitä, kuinka moni lääkäri ei hoitanut päävirkaansa kyselypäivänä. Päävirasta poissaolevien määrä on hieman laskenut edellisestä vuodesta. Yleisimmät päävirasta poissaolon syyt ovat vuosiloma, äitiysloma, sairausloma ja aktiivivapaa. Lastenhoito ja opiskelu ovat myös merkittäviä poissaolon syitä. Osa-aikaeläkejärjestelyin lyhennettyä työaikaa tekevät on myös kirjattu tähän kohtaan päätyöstään tilapäisesti poissaoleviksi. Osa-aikaeläkkeen poissaolon syyksi ilmoittaneiden määrä on kasvanut voimakkaasti vuodesta 1995 lähtien.

Taulukko 12. Päätoimisesta lääkarintyöstä poissa olevat työikäiset lääkärit vuosina 1985, 1990, 1995 ja 2000-2002

Poissaolon syy	1985	1990	1995	2000	2001	2002
Äitiysloma	92	92	147	145	124	106
Varusmies- tai siviilipalvelus	51	39	21	23	18	20
Vanhuus- tai varhaiseläke	31	70	139	151	129	167
Työkyvyttömyyseläke	72	93	157	219	247	237
Hammaslääkärinä	11	6	2	1	1	2
Lastenhoito	17	30	37	77	110	105
Opiskelu tai tutkimus	55	35	89	118	157	144
Ulkomailla	486	475	592	767	783	787
Muu syy	29	67	45	72	61	66
Yhteensä	844	907	1 229	1 573	1630	1634
Osuus työikäisistä %	8,2	7,0	8,4	9,4	9,6	9,4

Taulukko 13. Päävirasta poissaolo ammatin ulkopuolisten syiden takia vuosina 1985, 1990, 1995 ja 2000-2002

Poissaolon syy	1985	1990	1995	2000	2001	2002
Äitiysloma	249	289	230	337	310	309
Varusmies- tai siviilipalvelus	49	10	9	6	6	14
Lastenhoito	-	95	69	67	85	131
Opiskelu tai tutkimus	181	287	243	164	210	187
Ulkomailla	39	93	83	39	47	34
Vuosiloma	524	412	*584	614	424	430
Aktiivivapaa	274	263	*278	227	193	181
Sädeloma	32	31	*46	22	10	12
Isyysloma, vanhempainloma	20	14	23	17	13	19
Sairausloma	101	141	188	150	190	213
Virkavapaus, muut poissaolot	105	127	66	220	160	162
Osa-aikaeläke, kuntoutustuki	-	-	56	234	292	345
Lomautus	-	-	10	1	1	1
Vuorotteluvapaa	-	-	-	13	16	13
Lomarahavapaa	-	-	-	34	21	20
Lakko	-	-	-	-	182	-
Yhteensä	1574	1762	*1 885	2 145	2 160	2 071
Poissa virasta toisen viran hoidon takia	629	827	756	690	767	695

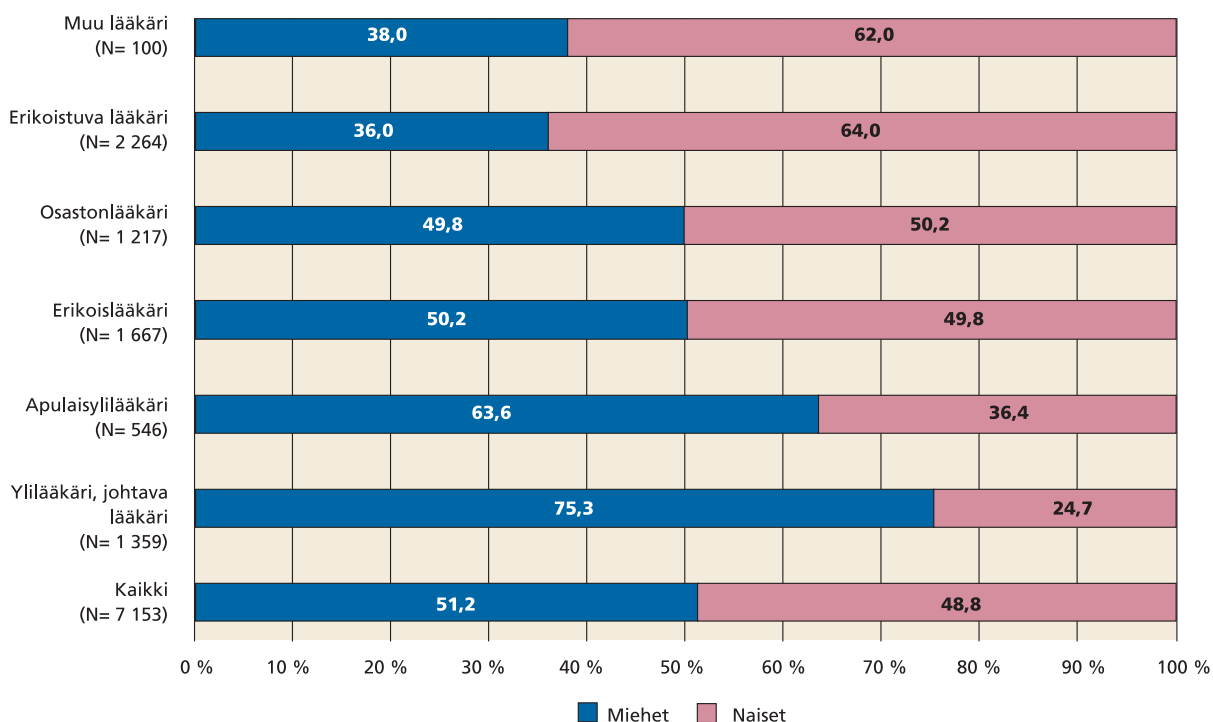
*Nousu TNJ:n lakon vaikutusta

Sairaalalääkärit

Sairaalatyö oli päätoimena maaliskuussa 7 153 lääkäriä. Viroittain heistä oli ylilääkäreitä 19 prosenttia, apulaisylilääkäreitä 8, erikoislääkäreitä 23, osastonlääkäreitä 17, erikoistuvia lääkäreitä 32 ja muita lääkäreitä 1 prosenttia. Ylilääkäriyhmästä yli kolme neljännestä oli miehiä, erikoistuvista reilu kolmannes. Yliopistollisissa sairaaloissa erikoistuvien lääkärien osuus

kaikista oli yli 40 prosenttia ja ylilääkärien osuus alle 13 prosenttia. Päätoimisten ylilääkärien alhainen lukumäärä yliopistollisissa sairaaloissa johtuu siitä, että ylilääkärien virat ovat suurelta osin yliopiston professorien sivuvirkoja. Yli 27 prosenttia sairaaloiden lääkäreistä oli täyttänyt 50 vuotta.

Kuvio 6. Sairaalalääkärit virkanimikkeen ja sukupuolen mukaan



Taulukko 14. Sairaalalääkärit virkanimikkeen ja toimipaikan mukaan

Virkanimike		Toimipaikka		Yhteensä
		Yliopistollinen keskus-sairaala	Muu sairaala	
Ylilääkäri	N	400	959	1 359
	%	29,4	70,6	100,0
Apulaisylilääkäri	N	141	405	546
	%	25,8	74,2	100,0
Erikoislääkäri	N	1 035	632	1 667
	%	62,1	37,9	100,0
Osastonlääkäri	N	221	996	1 217
	%	18,2	81,8	100,0
Erikoistuva lääkäri	N	1 312	952	2 264
	%	58,0	42,0	100,0
Muu lääkäri	N	65	35	100
	%	65,0	35,0	100,0
Yhteensä	N	3 174	3 979	7 153
	%	44,4	55,6	100,0

Taulukko 15. Sairaalalääkärit iän ja sukupuolen mukaan

Ikäryhmä		Miehet	Naiset	Yhteensä
alle 30 v.	N	101	219	320
	%	31,6	68,4	100,0
30–39 v.	N	943	1 490	2 433
	%	38,8	61,2	100,0
40–49 v.	N	1 242	1 178	2 420
	%	51,3	48,7	100,0
50–63 v.	N	1 379	601	1 980
	%	69,6	30,4	100,0
Yhteensä	N	3 665	3 488	7 153
	%	51,2	48,8	100,0

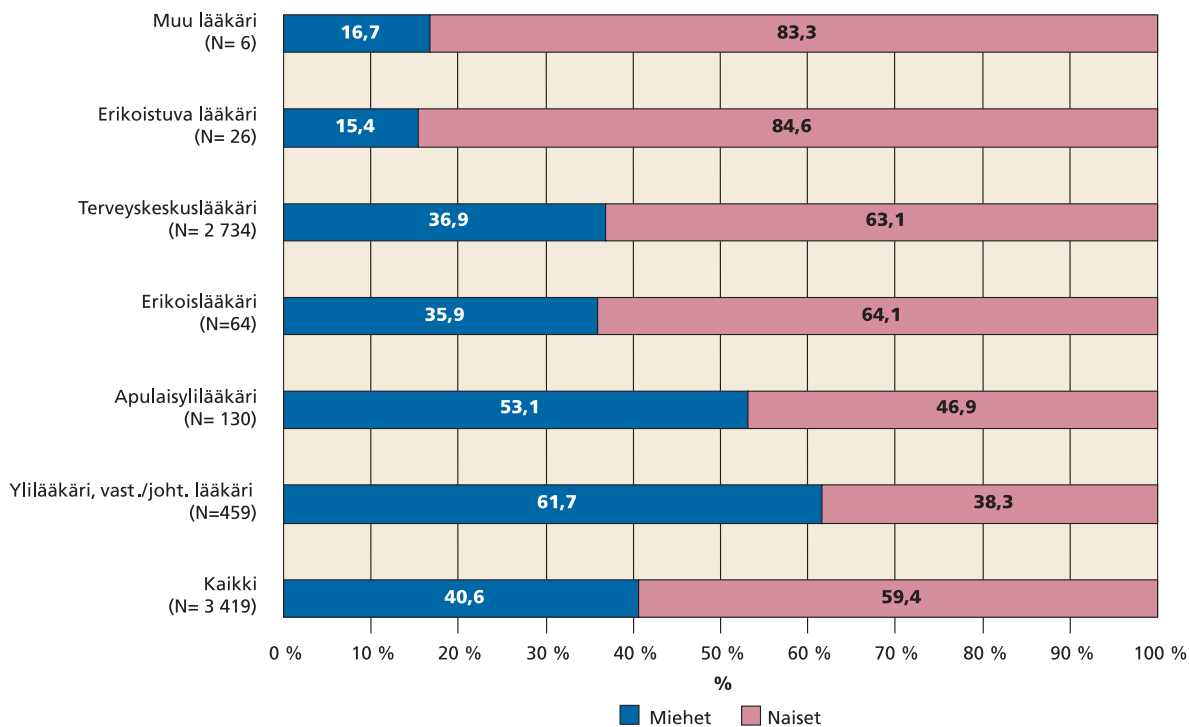
Terveyskeskuslääkärit

Terveyskeskuksissa toimivista lääkäreistä oli naisia yli 59 prosenttia. Kaikissa virkaryhmissä naisten osuus oli suurempi terveyskeskuksissa kuin sairaaloissa. Ylilääkäreistä ja apulaisyllilääkäreistä enemmistö oli miehiä, muissa virkaryhmissä naisilla oli enemmistö. Väestövastuisina omalääkäreinä toimi yli puolet terveyskeskuslääkäriin virassa olleista. Erikoistuvien lääkäreiden määrä on pieni, koska erikoistumiseen tarvittava terveyskeskuspalvelu samoin kuin perusterveydenhuollon lisäkoulutuksen terveyskeskusosuus tehdään yleensä terveyskeskuslääkäriin virassa.

Yli 50-vuotiaiden lääkäreiden osuus kaikista oli saman suuruinen kuin sairaaloissa, 27 prosenttia, ja tässä ikäryhmässä miehiä on yli puolet lääkäreistä, nuoremmissa ikäryhmissä oli selvä naisenemmistö. Terveyskeskusten lääkäreistä 1 362:lla (40 %) oli erikoislääkäriänoikeudet, heistä 1 132:lla oli yleislääketieteen spesialiteetti.

Yli 50-vuotiaiden lääkäreiden osuus kaikista oli saman suuruinen kuin sairaaloissa, 27 prosenttia, ja tässä ikäryhmässä miehiä on yli puolet lääkäreistä, nuoremmissa ikäryhmissä oli selvä naisenemmistö. Terveyskeskusten lääkäreistä 1 362:lla (40 %) oli erikoislääkäriänoikeudet, heistä 1 132:lla oli yleislääketieteen spesialiteetti.

Kuvio 7. Terveyskeskuslääkärit virkanimikkeen ja sukupuolen mukaan



Taulukko 16. Terveyskeskuslääkärit iän ja sukupuolen mukaan

Ikäryhmä		Miehet	Naiset	Yhteensä
alle 30 v.	N	75	162	237
	%	31,6	68,4	100,0
30–39 v.	N	281	670	951
	%	29,5	70,5	100,0
40–49 v.	N	505	793	1 298
	%	38,9	61,1	100,0
50–63 v.	N	527	406	933
	%	56,5	43,5	100,0
Yhteensä	N	1 388	2 031	3 419
	%	40,6	59,4	100,0

Yksityislääkärit

Päätoimisia työkäisiä yksityislääkäreitä oli maaliskuussa 1 421, heistä vähän yli puolet (722) naisia. Muun päätyön ohella sivutoimista vastaanottoa piti 4 454 lääkäriä, heistä oli naisia noin kolmannes. Päätoimisista praktikoista yli 75 ja sivutoimisista 83 prosenttia oli erikoislääkäreitä. Noin neljännes vastaanotoista on Helsingissä. Sivutoimista yksityisvastaanottoa pitävät lääkärit käyttävät tähän toimintaan keskimäärin neljä tuntia viikossa, varsinkin osa-aikaisessa päätyössä olevat lääkärit enemmän ja toisaalta monet lääkärit vain pari tuntia viikossa. Sairaalalääkäreistä 40 prosenttia, terveyskeskusten lääkäreistä 14, opetus- ja tutkimustyössä olevista 32 ja avohoitotoimistojen lääkäreistä ja työterveyslääkäreistä 27 prosenttia pitää sivutoimista vastaanottoa.

Erikoisaloittain päätoimisista yksityislääkäreistä on eniten silmälääkäreitä, psykiatreja ja gynekologeja. Sivutoimisia yksityislääkäreitä on eniten kirurgian ja sisätautien aloilla.

Taulukko 17. Yksityislääkärit vuonna 2002

Yksityisvastaanotto	Työ- ja eläkeikäiset			Yhteensä
		alle 64 v.	yli 63 v.	
Sivutoiminen	N	4 454	486	4 940
	%	26,6	22,5	26,1
Päätoiminen	N	1 421	52	1 473
	%	8,5	2,4	7,8
Ei yksityisvastaanottoa	N	10 884	1 622	12 506
	%	64,9	75,1	66,1
Yhteensä	N	16 759	2 160	18 919
	%	100,0	100,0	100,0

Taulukko 18. Yksityislääkärit sukupuolen mukaan

Yksityisvastaanotto		Miehet		Naiset	Yhteensä
Sivutoiminen	N	2 890	1 564	4 454	
	%	64,9	35,1	100,0	
Päätoiminen	N	699	722	1 421	
	%	49,2	50,8	100,0	
Yhteensä	N	3 589	2 286	5 875	
	%	61,1	38,9	100,0	

Taulukko 19. Yksityislääkärien vastaanottoa paikkakunnat

Paikkakunta	Päätoimiset	Sivutoimiset
Helsinki	26,1	22,2
Turku	8,6	7,7
Oulu	3,7	4,6
Tampere	8,6	6,8
Kuopio	2,5	3,7
Espoo, Vantaa, Kauniainen	5,3	7,5
Muut keskussairaala-kaupungit	14,8	19
Muut paikkakunnat	30,5	28,5
Yhteensä	%	100,0
Yksityislääkäreitä	1 421	4 454

Taulukko 20. Yksityislääkärit erikoistumisvaiheen mukaan

		Yksityisvastaanotto		
		Päätoim.	Sivutoim.	Yhteensä
Erikoistunut	N	1 076	*3 695	4 771
	%	75,7	83,0	81,2
Erikoistumassa	N	52	400	452
	%	3,7	9,9	7,7
Ei erikoistunut	N	293	359	652
	%	20,6	8,0	11,1
Yhteensä	N	1 421	4 454	5 875
	%	100,0	100,0	100,0

Taulukko 21. Erikoislääkärien oikeudet yksityislääkäreillä

Erikoisala	Päätoiminen	Sivutoiminen
Anestesiologia	12	125
Foniatria	2	7
Fysiatria	13	75
Geriatría	4	21
Iho- ja sukupuolitaudit	59	80
Keuhkosairaudet	8	91
Kirurgia	67	579
Kliininen farmakologia	-	11
Kliininen fysiologia	3	30
Kliininen hematologia	-	2
Kliininen kemia	2	13
Kliininen mikrobiologia	1	21
Kliininen neurofysiologia	4	32
Korva-, nenä- ja kurkkutaudit	67	156
Lastenneurologia	2	34
Lastenpsykiatria	28	50
Lastentaudit	50	238
Leukakirurgia	3	8
Liikuntalääketiede	9	14
Naistentaudit ja synnytykset	157	337
Neurokirurgia	-	19
Neurologia	22	122
Oikeuslääketiede	-	2
Patologia	2	70
Perinnöllisyyslääketiede	2	6
Psykiatria	153	325
Radiologia	51	241
Reumasairaudet	2	12
Silmätaudit	180	131
Sisätaudit	39	518
Syöpätaudit ja sädehoito	6	31
Terveydenhuolto	5	8
Työlääketiede	-	4
Työterveyshuolto	45	144
Yleislääketiede	152	481
Yhteensä	1 150	*4 038

*Taulukoissa 20 ja 21 erikoistuneiden yksityislääkärien ja erikoislääkärien oikeuksien määrät ovat erisuuret siksi, että joillakin lääkäreillä on useamman alan erikoislääkärien oikeudet.

Vuoden 2002 erityiskysymykset

Lääkärikyselylomakkeella on perinteisesti ollut vuosittain vaihtuva osio, jossa on kysytty lääkärin mielipiteitä ajankohtaisista kysymyksistä. Vuonna 2002 haluttiin kartoittaa lääkärin toimintatapaa liikkumistottumuksiin vaikuttamisessa ennen liikkumisreseptin käyttöön leviämistä. Lisäksi tämänvuotisella kyselyllä haluttiin selvittää lääkärin kokemuksia ja näkemyksiä toiveita esittävistä potilaista, lääketiedon jakamisesta potilaille ja kuluttajille sekä reseptilääkkeiden mainonnasta kuluttajille. Nämä kysymykset ovat osa Stakesin tutkimusprojektia *Potilaat terveydenhuollon vaikuttajina*, ja saadut tulokset raportoidaan yksityiskohtaisemmin artikkeleina kotimaisissa ja kansainvälisissä julkaisuissa. Tässä raportissa esitetään ainoastaan vastausten suorat jakaumat, jotka on nähtävissä liitetäulukossa 8a-e. Lääkäreiltä kysyttiin myös hänen yksityisvastaanotollaan yleisimmin perimäänsä palkkiota sekä päivystykseen osallistumista ja mielipiteitä päivystykseen liittyvistä ongelmista.

Liikkumistottumuksiin vaikuttaminen

Liikkumistottumuksiin vaikuttamista kysyttiin kahdella kysymyksellä. Ensimmäinen kysyttiin, kuinka usein potilailtaan lääkäri kysyy liikuntatottumuksista, ja toiseksi, kuinka monen potilaan kohdalla lääkäri täydensi liikkumisohjeita kirjallisella materiaalilla. Taulukossa 22 on vastanneiden lääkärin jakauma. Mukana eivät ole lääkärit, joiden työhön ei

Taulukko 22. Liikkumistottumuksiin vaikuttaminen

a) "Kuinka usein potilailtanne kysytte heidän liikkumistottumuksiaan?"

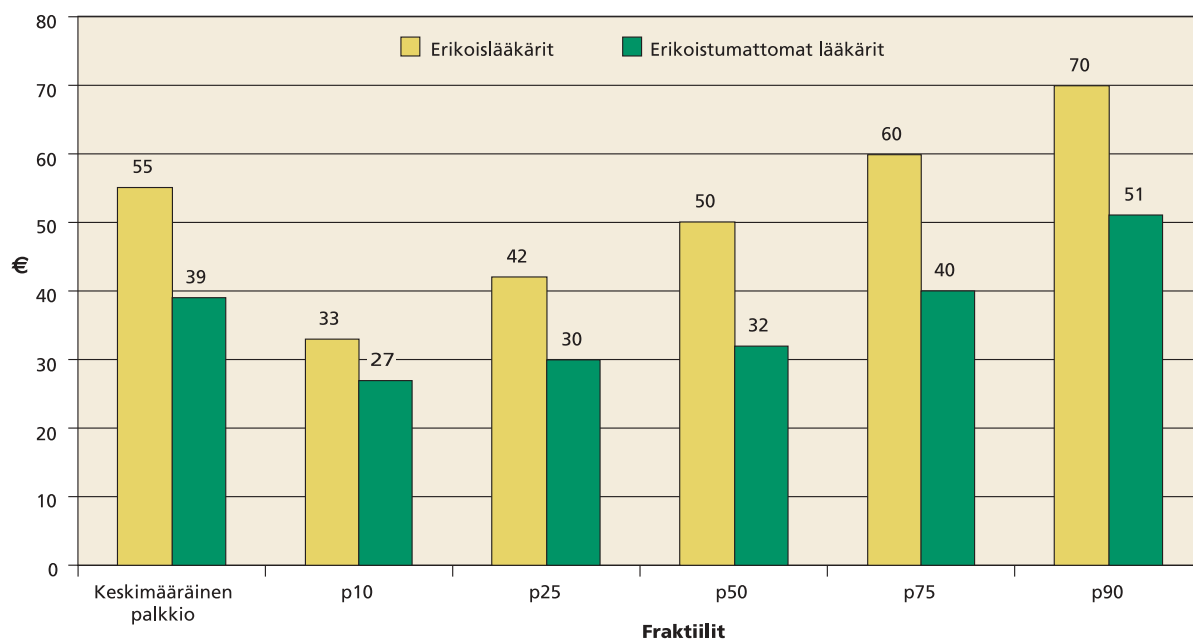
	N	%
Miltei kaikilta	2 107	18,4
Kahdelta kolmesta	1 417	12,4
Joka toiselta	1 357	11,9
Joka kolmannelta	2 479	21,7
Harvemmalta tai en lainkaan	4 083	35,7
Yhteensä	11 443	100,0

b) "Kuinka monen potilaan kohdalla täydennätte liikkumisohjeita liikkumisreseptillä tai muulla kirjallisella materiaalilla?"

	N	%
Miltei kaikkien	215	1,9
Kahden kolmesta	183	1,7
Joka toisen	269	2,4
Joka kolmannen	734	6,6
Harvemman tai en kenenkään	9 650	87,3
Yhteensä	11 051	100,0

heidän ilmoituksensa mukaan kuulu potilasvastaanottoa. Harvemmalta kuin joka kolmannelta potilaalta kysyy liikkumistottumuksista reilu kolmannes vastanneista. Liikkumisreseptin tai muun kirjallisen materiaalin käyttö oli

Kuvio 8. Yleisin yksityisvastaanotolla perittävä lääkärinpalkkio, euroa



melko vähäistä. Tämä johtui osittain siitä, että liikkumisreseptilomakkeet saatiin liittoon lääkärien tilattaviksi kyselyn aikana.

Lääkäripalkkiot yksityisvastaanotolla

Kuviossa 8 on tarkasteltu yleisimmin perittävien palkkioiden jakaumia erikoislääkäreillä ja erikoistumattomilla lääkäreillä. Kyselyn mukaan erikoislääkärien perimä yleisin lääkäripalkkio yksityisvastaanotolla oli keskimäärin 55 euroa ja erikoistumattomilla lääkäreillä 39 euroa. Puolet erikoislääkäreistä ilmoitti yleisimmäksi palkkioksi vähintään 50 euroa, kun vastaavasti erikoistumattomien lääkäreiden vastaanotolla perimän palkkion mediaani oli 32 euroa. Ylin erikoislääkärien kymmenys laskutti asiakkailtaan vähintään 70 euron palkkion, kun taas joka kymmenes erikoistumaton lääkäri ilmoitti laskuttavansa vähintään 51 euron palkkion.

Päivystykseen osallistuminen ja mielipiteet päivystyksen ongelmista

Päivystystä koskevaan kysymykseen vastasi yhteensä 11 500 lääkäriä. Heistä noin puolet (51 %) osallistui päivystämiseen, mieslääkäreistä 49 prosenttia ja naislääkäreistä 53 prosenttia. Omalla työpaikallaan päivystykseen osallistui noin 47 prosenttia ja keikkapäivystystä teki noin 4 prosenttia vastaajista eli vähän yli 500 lääkäriä. Työn sisällöstä johtuen päivystystä on vähän sairaaloiden ja terveyskeskusten ulkopuolella. Taulukossa 22 on tietoa niiden päätoimisten sairaala- ja terveyskeskuslääkärien sekä kaikkien lääkäreiden päivystyksistä, jotka ovat vastanneet päivystyskysymyksiin. Sairaaloissa sivuvirkaisina toimivat opetuslääkärit osallistuvat myös päivystykseen, mutta heidän tietonsa eivät sisälly tässä taulukossa sairaaloiden lukuihin. Päivystykseen osallistumisen lisäksi päivystäviltä lääkäreiltä tiedusteltiin päivystyksen kestoa (ympäri vuorokautinen/osavuorokautinen päivystys) sekä aktiivi- ja takapäivystyskertojen lukumäärää kuukaudessa.

Kaikista kyselyyn vastanneista terveyskeskuslääkäreistä noin 77 prosentilla ja sairaalalääkäreistä noin 67 prosentilla työhön kuului päivystystä. Sairaalapäivystys oli lähes aina ympärivuorokautista (93,7 %) eli kesti illasta aamuun, kun taas terveyskeskuksissa työskentelevillä ympärivuorokautista päivystystä oli vain runsaalla 30 prosentilla päivystäneistä lääkäreistä.

Yli 10 prosentilla aktiivipäivystykseen osallistuneista lääkäreistä päivystyskertoja oli enemmän kuin neljä kuukaudessa. Terveyskeskusten aktiivipäivystävistä lääkäreistä yli 60 prosentilla aktiivipäivystysvuoro osui kohdalle korkeintaan kaksi kertaa kuukaudessa, kun taas sairaalassa 1–2 kertaa kuukaudessa aktiivipäivystystä tekevien osuus päivystäneistä oli alle 36 prosenttia. Erikseen kysyttiin kuinka monta kertaa kuukaudessa aktiivipäivystyksestä oli ns. raskasta päivystystä, jossa aktiivisuuden osuus päivystysajasta on yli 85 prosenttia. Niiden lääkäreiden osuus, jotka ilmoittivat raskaita päivystyskertoja, oli sekä sairaaloissa

Taulukko 23. Päivystykseen osallistuminen (vastausten %-osuudet)

	Sairaala- lääkärit	Terveys- keskus- lääkärit	Kaikki lääkärit
Päivystykseen osallistuminen			
Ei päivystä	32,8	23,5	49,0
Päivystää omalla työpaikalla	64,2	72,6	46,6
On keikkapäivystäjä	3,0	3,9	4,5
Yhteensä	% 100,0	100,0	100,0
	N 4 618	2 460	11 500
Päivystyksen kesto			
Ympäri vuorokautinen (illasta aamuun)	93,7	30,8	70,9
Osavuorokautinen (illasta yöhön)	6,3	69,2	29,1
Yhteensä	% 100,0	100,0	100,0
	N 3 216	1 870	5 827
Aktiivipäivystyskertoja kuukaudessa			
1	13,4	25,9	18,9
2	22,0	36,3	27,9
3	28,8	17,4	23,4
4	23,2	10,9	17,7
yli 4	12,6	9,6	12,0
Yhteensä	% 100,0	100,0	100,0
	N 2 364	1 895	4 885
>85 %-n aktiivipäivystystä kertoja kuukaudessa			
1	12,9	28,5	20,6
2	22,3	37,2	29,3
3	29,9	15,2	22,8
4	24,8	9,6	17,3
yli 4	10,1	9,5	10,0
Yhteensä	% 100,0	100,0	100,0
	N 1 454	1 286	2 914
Takapäivystyskertoja kuukaudessa			
1	14,7	61,4	19,9
2	20,5	22,5	20,5
3	18,5	6,1	17,1
4	14,1	3,4	12,8
yli 4	32,3	6,5	29,7
Yhteensä	% 100,0	100,0	100,0
	N 2 415	293	2 887

että terveyskeskuksissa yli 60 prosenttia. Joka kymmenennellä raskasta päivystystä ilmoittaneella näitä kertoja oli yli neljä kuukaudessa.

Takapäivystäminen on terveyskeskuksissa harvinaista, ja suurimmalla osalla takapäivystäjistä onkin vain yksi tai korkeintaan kaksi päivystyskertaa kuukaudessa. Sen sijaan lähes kolmanneksella takapäivystävistä sairaalalääkäreistä on yli neljä takapäivystyskertaa kuukaudessa.

Lääkäreiltä kysyttiin myös, kuinka suurena ongelmana he kokevat muutamat päivystyksen ominaisuudet. Vasta-

Taulukko 24. Päivystyksen ongelmat (kaikkien vastausten %-jakaumat)

	Kuinka suurena ongelmana koet					Yhteensä	
	1*	2*	3*	4*	5*	%	N
24 h yhtäjaksoisen työrupeaman	10,3	10,4	14,3	23,6	41,4	100,0	6 636
Aktiivipäivystyksen suuren frekvenssin	17,7	15,3	18,3	22,1	26,7	100,0	6 038
Takapäivystyksen suuren frekvenssin	30,0	15,8	18,6	17,9	17,6	100,0	4 676
Päivystysfrekvenssin lisääntymisen, jos kukin rupeama < 15 h	7,7	10,1	18,2	28,9	35,2	100,0	6 093

*1 = vähäinen – 5 = erittäin suuri

usta pyydettiin viisiportaisella asteikolla. Taulukossa 24 on kysymykseen vastanneiden lääkäreiden prosenttijakaumat eri kohdissa.

Erittäin suurena ongelmana piti yli 40 prosenttia vastaajista 24 tunnin yhtäjaksoista työrupeamaa päivystyk-

sessä. Päivystysfrekvenssin lisääntymistä, jos kukin rupeama olisi alle 15 tuntia, piti suurena ongelmana yli 35 prosenttia vastaajista. Pienempi osa vastaajista piti aktiivipäivystyksen ja takapäivystyksen suurina frekvenssejä erittäin suurena ongelmana.

Taulukko 11. Lääkärien sivutöiden työskentelysektori päätoimen sektorin mukaan

Kuvioluettelo

Kuvio 1. Työssä olevien lääkärien lukumäärän muutos vuosina 1992–2002	4
Kuvio 2. Lääkärien lukumäärän muutos päätoimen työskentelysektorin mukaan vuosina 2001–2002	5
Kuvio 3. Naisten osuus työssä olevista lääkäreistä päätoimen työskentelysektorin mukaan vuosina 1992–2002	6
Kuvio 4. Lääkärit iän ja sukupuolen mukaan	7
Kuvio 5. Lääkärit erikoistumisvaiheen ja sukupuolen mukaan	8
Kuvio 6. Sairaalalääkärit virkanimikkeen ja sukupuolen mukaan	13
Kuvio 7. Terveyskeskuslääkärit virkanimikkeen ja sukupuolen mukaan	14
Kuvio 8. Yleisin yksityisvastaanotolla perittävä lääkärinpalkkio, euro	16

Taulukkuuettelo

Taulukko 1. Lääkärit työllisyysaseman mukaan vuosina 1985, 1990, 1995 ja 2000–2002	4
Taulukko 2. Lääkärit päätoimen työskentelysektorin mukaan vuosina 1992–2002	5
Taulukko 3. Lääkärien suhteelliset osuudet päätoimen työskentelysektorin mukaan vuosina 1992–2002	6
Taulukko 4. Lääkärien ikärakenne sukupuolen mukaan	6
Taulukko 5. Lääkärit sairaanhoitopiireittäin	7
Taulukko 6. Lääkärit sopimusaloittain	8
Taulukko 7. Lääkärit erikoistumisvaiheen ja päätoimen työskentelysektorin mukaan	9
Taulukko 8. Lääkärit akateemisen tutkinnon ja sukupuolen mukaan	9
Taulukko 9. Lääkärien työsuhteet päätoimen työskentelysektorin mukaan	10
Taulukko 10. Lääkärien sivutyöt sukupuolen mukaan	11
Taulukko 11. Lääkärien sivutöiden työskentelysektori päätoimen sektorin mukaan	11
Taulukko 12. Päätoimisesta lääkärintyöstä poissa olevat työkäiset lääkärit vuosina 1985, 1990, 1995 ja 2000–2002	12
Taulukko 13. Päävirasta poissaolo ammatin ulkopuolisten syiden takia vuosina 1985, 1990, 1995 ja 2000–2002	12
Taulukko 14. Sairaalalääkärit virkanimikkeen ja toimipaikan mukaan	13
Taulukko 15. Sairaalalääkärit iän ja sukupuolen mukaan	13
Taulukko 16. Terveyskeskuslääkärit iän ja sukupuolen mukaan	14
Taulukko 17. Yksityislääkärit vuonna 2002	15
Taulukko 18. Yksityislääkärit sukupuolen mukaan	15
Taulukko 19. Yksityislääkärien vastaanottoaikkakunnat	15
Taulukko 20. Yksityislääkärit erikoistumisvaiheen mukaan	15
Taulukko 21. Erikoislääkärien oikeudet yksityislääkäreillä	15
Taulukko 22. Liikkumistottumuksiin vaikuttaminen	16
Taulukko 23. Päivystykseen osallistuminen (vastausten %-osuudet)	17
Taulukko 24. Päivystyksen ongelmat (kaikkien vastausten %-jakaumat)	18

Liitetaulukkuuettelo

Liitetaulukko 1. Lääkärit päätoimen työskentelysektorin mukaan vuosina 1985, 1990, 1995 ja 2000–2002	21
Liitetaulukko 2. Erikoislääkärit erikoisalan ja päätoimen työskentelysektorin mukaan (vanhat ja uudet nimikkeet yhdistetty)	21
Liitetaulukko 3. Erikoislääkärit erikoisalan ja sairaanhoitopiirin mukaan (vanhat ja uudet nimikkeet yhdistetty)	22
Liitetaulukko 4. Vuoden 1998 asetuksen mukaan erikoistumassa olevat lääkärit arvioidun erikoislääkärien oikeuksien saantivuoden mukaan	24
Liitetaulukko 5. Vuoden 1998 asetuksen mukaan erikoistumassa olevat lääkärit yliopistoittain	25
Liitetaulukko 6. Vuoden 1993 asetuksen mukaan erikoistumassa olevat lääkärit arvioidun erikoislääkärien oikeuksien saantivuoden mukaan	26
Liitetaulukko 7. Vuoden 1993 asetuksen mukaan erikoistumassa olevat lääkärit yliopistoittain	28
Liitetaulukko 8. Potilaitten esittämät toiveet (8a–e)	30

Liitteet



Liitetaulukko 1. Lääkit päätoimen työskentelysektorin mukaan vuosina 1985, 1990, 1995 ja 2000–2002

Työskentelysektori	1985	1990	1995	2000	2001	2002
Sairaalat	4 829	5 784	5 950	7 130	7 114	7 153
Terveyskeskukset	2 631	2 725	3 231	3 529	3 471	3 419
Opetus ja tutkimus	772	942	1 239	1 200	1 137	1 122
Avohoitotoimistot yms.	262	330	453	373	343	390
Työterveyshuolto	411	551	528	685	720	758
Puolustusvoimat	70	69	81	75	61	63
Yksityisvastaanotot	604	957	1 031	1 219	1 320	1 421
Muut lääkärin tehtävät	306	442	*423	*596	*688	*751
Yhteensä	9 885	11 800	12 936	14 807	14 854	15 077

*	1995	2000	2001	2002
YTHS	67	80	82	83
Kuntoutuslaitokset	115	165	211	230
Hallinto yms.	241	351	395	438

Liitetaulukko 2. Erikoislääkit erikoisalalan ja päätoimen työskentelysektorin mukaan (vanhat ja uudet nimikkeet yhdistetty)

Erikoisala	Työskentelysektori							Yhteensä
	Sairaalat	Terveyskeskukset	Opetus ja tutkimus	Avohoitotoimistot yms.	Työterveyshuolto	Yksityisvastaanotot	Muut lääkärin tehtävät	
Anestesiologia	486	5	16			12	8	527
Foniatria	14	1	1			2		18
Fysiatria	56	8	8		7	13	43	135
Geriatría	39	24	7	1		4	9	84
Gynekologia	306	18	28	1	1	157	19	530
Iho- ja sukupuolitaudit	70	3	16		4	59	7	159
Keuhkosairaudet	155	5	18	1	4	8	11	202
Kirurgia	823	9	31		2	67	16	948
Kl. fysiologia	45	1	8		1	3	6	64
Kl. hematologia	3		2					5
Kl. kemia	49	2	18			2	10	81
Kl. mikrobiologia	40		37			1	9	87
Kl. neurofysiologia	43		5	2	1	4	5	60
Kl. farmakologia	11		10			1	7	29
Korva-, nenä- ja kurkkut.	159	12	18		5	67	9	270
Laboratoriotutkimukset	1		1					2
Lastenneurologia	52	4	5	4		2	8	75
Lastenpsykiatria	93	6	10	39		28	11	187
Lastentaudit	312	39	57	12		50	25	495
Leukakirurgia	7	1	3			3	1	15
Liikuntalääketiede	9	2	7		2	9	7	36
Neurokirurgia	37	1	2		1			41
Neurologia	154	6	33	4	2	22	22	243
Oikeuslääketiede		2	7				19	28
Patologia	102		30		1	2	2	137
Perinnöllisyyslääketiede	12		4			2	4	22
Psykiatria	390	28	50	191	4	153	48	864
Radiologia	375	26	13			51	7	472
Reumasairaudet	20					2		22
Silmätaudit	135	4	16		2	180	5	342
Sisätaudit	806	54	84	1	16	39	54	1054
Syöpätaudit ja sädehoito	89	2	8			6	5	110
Terveydenhuolto	4	10	12		3	5	17	51
Työlääketiede		1	6		3		15	25
Työterveyshuolto	14	60	16	2	294	45	75	506
Yleislääketiede	271	1 132	44	30	179	152	129	1 937
Yhteensä	5 182	1 466	631	288	532	1 151	613	9 863

Liitetaulukko 3. Erikoislääkärit erikoisalain ja sairaanhoitopiirin mukaan (vanhat ja uudet nimikkeet yhdistetty)

Sairaanhoitopiiri										
Erikoisala	Helsinki ja Uusimaa	Varsinais-Suomi	Satakunta	Kanta-Häme	Pirkanmaa	Päijät-Häme	Kymenlaakso	Etelä-Karjala	Etelä-Savo	Itä-Savo
Anestesiologia	188	49	15	10	43	18	12	13	8	6
Foniatria	9	1			1					
Fysiatria	45	13	5	5	10	5	1		2	2
Geriatría	27	11	3	2	13	3	1	1		
Gynekologia	165	66	16	9	43	16	13	9	10	5
Iho- ja sukupuoli.	54	20	3	2	13	7	4	4	2	1
Keuhkosairaudet	65	17	9	6	10	5	5	4	6	1
Kirurgia	335	92	21	20	96	29	21	18	16	10
Kl. fysiologia	21	14	3	1	7		2			
Kl. hematologia	1	2			1					
Kl. kemia	34	10	1	1	11	2	1			
Kl. mikrobiologia	40	14	1	1	8	1	1	1	1	
Kl. neurofysiologia	19	7	2	1	4	1	1	1		1
Kl. farmakologia	19	4			3					
Korva-, nenä- ja kurkkut.	87	28	12	6	23	8	8	5	3	3
Laboratoriotutkimukset	1	1								
Lastenneurologia	36	6	1	2	5	1	1		1	
Lastenpsykiatria	73	14	1	2	21	5	1	2	1	
Lastentaudit	178	54	12	9	55	16	8	8	8	3
Leukakirurgia	9				1					
Liikuntalääketiede	9	3		1	5					
Neurokirurgia	16	3			5					
Neurologia	78	25	6	7	21	7	6	4	7	3
Oikeuslääketiede	11	4		1	2		1		1	
Patologia	48	16	5	6	10	4	3	1	2	1
Perinnöllisyyslääketiede	13	2			2					
Psykiatria	266	86	21	15	82	13	14	16	12	6
Radiologia	155	50	13	12	47	18	9	10	8	4
Reumasairaudet	3	5	2			5		1		
Silmätaudit	113	39	11	9	28	13	3	6	4	1
Sisätaudit	373	99	35	25	114	35	21	18	13	11
Syöpätaudit ja sädehoito	28	20	2		13		2	3		
Terveystenhoito	26	7	1		6					
Työlääketiede	19	2		1	1					
Työterveyshuolto	199	54	10	10	47	14	13	20	6	1
Yleislääketiede	453	147	79	60	211	62	59	64	41	25
Yhteensä	3 216	985	290	224	962	288	211	209	152	84

Pohjois-Karjala	Pohjois-Savo	Keski-Suomi	Etelä-Pohjanmaa	Vaasa	Keski-Pohjanmaa	Pohjois-Pohjanmaa	Kainuu	Länsi-Pohja	Lappi	Ahvenanmaa	Yht.
11	25	20	12	12	6	55	3	3	9	3	521
	2	1				3					17
3	9	6	4	5		12	1	1	3	1	133
	4	6		3		8					82
13	31	22	16	13	6	43	6	3	10	4	519
4	10	4	3	2	2	13	1	1	2		152
5	13	8	6	6	1	14	3	3	4	1	192
19	65	32	27	23	9	84	5	6	10	5	943
1	4	2	1	1		1	1	1		1	61
	1										5
2	4	2	1	1		11					81
2	5		1	1	1	7	1		1		87
	9	2	1	1		7	1		1		59
	1										27
7	16	12	6	7	3	25	5	2	3		269
											2
3	5	2	1	1		6	1	1	1		74
7	10	6	5	3	1	11	1	2			166
8	23	15	8	11	3	46	5	5	10	5	490
	1					2					13
	5	10				2	1				36
	8		1			7		1		1	42
6	21	10	5	3	1	22	3	2	5		242
1	1	1		1		2			2		28
4	7	6	3	3	1	15	1	1	1		138
	1					4					22
14	71	33	19	16	5	66	8	4	6	4	777
8	29	19	10	9	6	48	2	2	7	1	467
1	1	1		1		2					22
7	16	15	7	5	4	23	1	2	5	1	313
26	56	39	29	24	10	85	9	10	18	6	1 056
	10	7	2	5	1	10	1	1	1	1	107
	2	2		1		5					50
						2					25
9	28	21	6	6	5	37	3	8	6	1	504
56	120	114	83	60	23	151	29	32	45	8	1 922
217	614	418	257	224	88	829	92	91	150	43	9 644

Liitetaulukko 4. Vuoden 1998 asetuksen mukaan erikoistumassa olevat lääkärit arvioidun erikoislääkärin oikeuksien saantivuoden mukaan

Erikoisala	Yhteensä	Arvioitu erikoislääkäri-oikeuksien saantivuosi						Myöh./ ei tietoa	Aikoo erik. myöh.*
		2002	2003	2004	2005	2006	2007		
Anestesiologia									
ja tehohoito	110	4	5	12	22	28	21	18	13
Endokrinologia	3				1	1		1	2
Foniatria	4	1			1	1	1	0	2
Fysiatría	24		5	5	5	4	1	4	5
Gastroenterologia	6	2	2		1			1	2
Gastroentero- loginen kirurgia	28	2	4	1	7	4	3	7	5
Geriatría	33	4	4	8	5	6	1	5	14
Ihotaudit ja allergologia	56	7	3	6	5	8	8	19	8
Infektiosairaudet	6		2	2	1			1	4
Kardiologia	18	1	2	4	4	3	2	2	12
Keuhkosairaudet ja allergologia	28	3	2	5	11	3	2	2	12
Kliininen farma- kologia ja lääkehoito	3					2		1	
Kliininen fysiologia									
ja isotooppilääketiede	14		2	2	2	5	1	2	2
Kliininen hematologia	3	1	1		1			0	
Kliininen kemia	10	1	2	1	2	1	1	2	4
Kliininen mikrobiologia	12	2	2	2	1	3	1	1	3
Kliininen neurofysiologia	6			1		1	1	3	3
Korva-, nenä- ja kurkkutaudit	45	1	6	8	11	10	4	5	6
Käsikirurgia	9		1	3		1	2	2	3
Lastenkirurgia	8			2	3	1	1	1	
Lastenneurologia	19	1	2	6	4	3	2	1	3
Lastenpsykiatria	31	1	1	2	6	13	2	6	11
Lastentaudit	111	5	4	5	19	20	24	34	33
Liikuntalääketiede	5	1	1		1	2		0	3
Naistentaudit ja ja synnytykset	116	3	7	16	25	24	15	26	35
Nefrologia	5		1	3		1		0	6
Neurokirurgia	6				1	4		1	2
Neurologia	46	2	1	7	5	9	6	16	10
Nuorisopsykiatria	27	5	2	6	7	3	3	1	6
Oikeuslääketiede	3		1	1	1			0	2
Oikeuspsykiatria	5	2	1	2				0	
Ortopedia ja traumatologia	101	6	18	11	17	13	16	20	6
Patologia	12		3	3		3	2	1	4
Perinnöllisyyslääketiede	1					1		0	2
Plastiikkakirurgia	18	2	1	4	3	3		5	3
Psykiatria	140	2	4	14	34	30	15	41	15
Radiologia	94	1	11	17	20	19	11	15	11
Reumatologia	6			1	1	2	2	0	2
Silmätaudit	96	5	6	17	17	26	15	10	15
Sisätaudit	152	1	2	17	20	40	26	46	49
Suu- ja leukakirurgia	1					1		0	
Sydän- ja rintaelinkirurgia	4			1	2	1		0	2
Syöpätaudit	18	2		4	3	2	3	4	5
Terveystenhoito	26	6	5	8	2	2	1	2	6
Työterveyshuolto	181	4	5	29	31	33	19	60	57
Urologia	14		1	1	1	3	4	4	5
Verisuonikirurgia	11		1	4	1	2	3	0	4
Yleiskirurgia	46	1	3	1	8	7	7	19	21
Yleislääketiede	302	17	34	45	56	56	18	76	153
Yhteensä	2 023	96	158	287	368	405	244	465	571

* Ei vielä erikoistumiskoulutuksessa, mutta ilmoitti kyselyssä aikovansa erikoistua.

Liitetaulukko 5. Vuoden 1998 asetuksen mukaan erikoistumassa olevat lääkärit yliopistoittain

Erikoisala	Yhteensä	Yliopisto, johon ilmoittautunut jatkokoulutukseen					Ulko- mailla	Ei tietoa
		Helsinki	Kuopio	Oulu	Tampere	Turku		
Anestesiologia ja tehohoito	110	47	6	15	14	15	3	10
Endokrinologia	3	2			1			0
Foniatria	4	2		1				1
Fysiatria	24	14	5	3	1	1		0
Gastroenterologia	6	3	1	1				1
Gastroentero- loginen kirurgia	28	15	2	2	8	1		0
Geriatría	33	11	4	5	9	3		1
Ihotaudit ja allergologia	56	28	5	3	12	6		2
Infektiosairaudet	6	2		1	2		1	0
Kardiologia	18	5	5	2	3	3		0
Keuhkosairaudet ja allergologia	28	11	2	3	8	3		1
Kliininen farma- kologia ja lääkehoito	3	1			1	1		0
Kliininen fysiologia ja isotooppilääketiede	14	4	4		3	3		0
Kliininen hematologia	3		2				1	0
Kliininen kemia	10	2		2	3	2		1
Kliininen mikrobiologia	12	2	1	2	2	5		0
Kliininen neurofysiologia	6	2	1	2		1		0
Korva-, nenä- ja kurkkutaudit	45	19	3	8	7	6		2
Käsikirurgia	9	3			6			0
Lastenkirurgia	8	5			3			0
Lastenneurologia	19	11	1	1	2	2		2
Lastenpsykiatria	31	10	4	5	6	3		3
Lastentaudit	111	42	10	15	18	16	5	5
Liikuntalääketiede	5	2		1	2			0
Naistentaudit ja synnytykset	116	45	9	15	22	14	4	7
Nefrologia	5	3	1				1	0
Neurokirurgia	6	1		1	2	1		1
Neurologia	46	22	6	6	6	2		4
Nuorisopsykiatria	27	13	1	5	4	3		1
Oikeuslääketiede	3			1		1		1
Oikeuspsykiatria	5	2	2					1
Ortopedia ja traumatologia	101	40	6	12	20	12	3	8
Patologia	12	4	1	3	3		1	0
Perinnöllisyyslääket.	1						1	0
Plastiikkakirurgia	18	11	3	1	3			0
Psykiatria	140	50	16	16	28	17	1	12
Radiologia	94	42	8	16	16	4	3	5
Reumatologia	6	1	1	1	1	1	1	0
Silmätaudit	96	39	9	20	8	10	2	8
Sisätaudit	152	69	17	16	24	12	5	9
Suu- ja leukakirurgia	1	1						0
Sydän- ja rintaelinkirurgia	4			1	1	1		1
Syöpätaudit	18	6	1	1	5	4	1	0
Terveystieteiden huolto	26	14	1	5	3	2		1
Työterveyshuolto	181	54	23	22	48	23		11
Urologia	14	5	1	3	3	2		0
Verisuonikirurgia	11	5	1	2	2	1		0
Yleiskirurgia	46	14	4	6	9	4		9
Yleislääketiede	302	91	28	37	99	30	6	11
Yhteensä	2 023	775	195	262	418	215	39	119

Liitetaulukko 6. Vuoden 1993 asetuksen mukaan erikoistumassa olevat lääkärit arvioidun erikoislääkärin oikeuksien saantivuoden mukaan

6 v:n koulutus (pääspesialiteetti) (lihavoitu)		Arvioitu erikoislääkärinoikeuksien saantivuosi				myöh./ ei tietoa
8 v:n koulutus (suppea spesialiteetti)	Yhteensä	2002	2003	2004	2005	
Anestesiologia	62	10	13	10	5	24
Foniatria	1			1		0
– Audiologia	2			1		1
Fysiatria	9	5	3			1
Geriatría	17	4	6	2	2	3
Iho- ja sukupuolitaudit	9		3	3	2	1
– Allergologia	5		1		1	3
– Ammatti-ihotaudit						0
Keuhkosairaudet	29	7	4	4	5	9
– Allergologia	7		3	2	1	1
Kirurgia	51	8	7	6	8	22
– Gastroenterologia	11	1	5	3		2
– Käsikirurgia	4	1	1		1	1
– Lastenkirurgia	3	1				2
– Ortopedia ja traumatologia	15	6	4	2		3
– Plastiikkakirurgia	6	2	1	1	1	1
– Thorax- ja verisuonikir.	1		1			0
– Urologia	5	3	1	1		0
Kl. farmakologia	8	1	3		1	3
Kl. fysiologia	3		1	1	1	0
– Isotooppitutkimukset	2	1			1	0
– Lastenfysiologia						0
Kl. kemia	5	2			1	2
– Endokrinologiset lab.tutk.	1		1			0
– Hematologiset lab.tutk.	5	1	3			1
– Isotooppi-lab.tutk.	1	1				0
– Lääkeaineiden lab.tutk.						0
– Proteiinikem. lab.tutk.						0
– Teollisuustoksik. lab.tutk.						0
Kl. mikrobiologia	4	1	2	1		0
– Bakteriologia						0
– Immunologia						0
– Virologia						0
Kl. neurofysiologia	4	2		1	1	0
Korva-, nenä- ja kurkkutaudit	22	7	2	3		10
– Allergologia	3		2		1	0
– Audiologia	2					2
Lastenneurologia	8	1	1	3	1	2
Lastenpsykiatria	44	6	6	7	11	14
– Nuorisopsykiatria	4	1	1	2		0
Lastentaudit	62	11	12	9	7	23
– Lastenallergologia	5	2			1	2
– Lastenendokrinologia	6	1		1	4	0
– Lastengastroenterologia	4	1	1		2	0
– Lastenhematologia	6	1	1	1	3	0
– Lasteninfektiosairaudet	4		1	1		2
– Lastenkardiologia	6	1	1		1	3
– Lastennefrologia						0
– Neonatologia	7	2	2	1	1	1
Leukakirurgia	1				1	0
Liikuntalääketiede	3		2			1
Naistentaudit ja synnytykset	59	9	6	10	10	24
– Gyn. endokrinologia	8	2	2	1		3
– Gyn. endoskopia	2		1		1	0
– Gyn. ädehoito	4	2	2			0
– Perinatologia	6	1	3	1		1
Neurokirurgia	4		1	2		1
Neurologia	32	7	10	3	1	11
– Geriatria						0
Oikeuslääketiede	1	1				0
Patologia	11	3	6	1	1	0

6 v:n koulutus (pääspesialiteetti) (lihavoitu)		Arvioitu erikoislääkärinoikeuksien saantivuosi				myöh./ ei tietoa
8 v:n koulutus (suppea spesialiteetti)	Yhteensä	2002	2003	2004	2005	
– Neuropatologia	4		3			1
– Pediatriinen patologia						0
Perinnöllisyyslääketiede	4	1		1	1	1
Psykiatria	128	39	27	22	14	26
– Geriatria	3		1	1		1
– Nuorisopsykiatria	12	5	1	2		4
– Oikeuspsykiatria	4		1	2		1
Radiologia	41	10	15	5	3	8
– Isotooppitutkimukset	2	1	1			0
– Lastenradiologia	3	1	1			1
– Neuroradiologia	10	4	1	2	2	1
Silmätaudit	36	8	6	7	3	12
– Neuro-oftalmologia	1		1			0
Sisätaudit	144	41	35	21	16	31
– Allergologia	7		1	2	2	2
– Endokrinologia	11	1	1	3		6
– Gastroenterologia	11	2	3		4	2
– Geriatria	3		2			1
– Infektiosairaudet	13	3	5	2	2	1
– Kardiologia	34	6	12	5	5	6
– Kl. hematologia	5	2		2		1
– Nefrologia	7	3	1	2		1
– Reumatologia	12	3	1	4	1	3
Syöpätaudit ja sädehoito	10	1	5	1	2	1
Terveydenhuolto	14	6	3	1		4
– Ympäristöterveydenhuolto						0
Työterveyshuolto	159	23	25	35	30	46
– Työlääketiede	2				1	1
– Ympäristöterveydenhuolto	1			1		0
Yleislääketiede	334	65	59	61	38	111
– Ympäristöterveydenhuolto	3		1			2
6 vuoden koulutus yhteensä	1 319	279	263	221	165	391
8 vuoden koulutus yhteensä	283	62	75	46	36	64

Liitetaulukko 7. Vuoden 1993 asetuksen mukaan erikoistumassa olevat lääkärit yliopistoittain

6 v:n koulutus (pääspesialiteetti) (lihavoitu)	8 v:n koulutus (suppea spesialiteetti) Yhteensä	Yliopisto, johon ilmoittautunut					Ulko- mailla	Ei tietoa
		Helsinki	Kuopio	Oulu	Tampere	Turku		
Anestesiologia	62	20	3	10	6	5		18
Foniatria	1	1						0
– Audiologia	2	1			1			0
Fysiatria	9	4	3			1		1
Geriatría	17	10	1	1	3	1		1
Iho- ja sukupuolitaudit	9	3	1	1		1	2	1
– Allergologia	5	2	1			2		0
– Ammatti- ihotaudit								0
Keuhkosairaudet	29	5	4	5	8	2		5
– Allergologia	7	3				4		0
Kirurgia	51	17		8	3	5	3	15
– Gastroenterologia	11	4	1	4	1			1
– Käsikirurgia	4	2			1			1
– Lastenkirurgia	3	1				1		1
– Ortopedia ja traumatologia	15	6	1	1	3	3		1
– Plastiikkakirurgia	6	3		1		1		1
– Thorax- ja verisuonikir.	1	1						0
– Urologia	5	3			1	1		0
Kl. farmakologia	8	4			2	2		0
Kl. fysiologia	3	1			1	1		0
– Isotooppitutkimukset	2				1	1		0
– Lastenfysiologia								0
Kl. kemia	5		1	2		2		0
– Endokrinologiset lab.tutk.	1	1						0
– Hematologiset lab.tutk.	5	3				2		0
– Isotooppi-lab.tutk.	1				1			0
– Lääkeaineiden lab.tutk.								0
– Proteiinikem. lab.tutk.								0
– Teollisuustoksik. lab.tutk.								0
Kl. mikrobiologia	4				1	2	1	0
– Bakteriologia								0
– Immunologia								0
– Virologia								0
Kl. neurofysiologia	4	1	1	1		1		0
Korva-, nenä- ja kurkkutaudit	22	3	2	1	2	4	1	9
– Allergologia	3	1	2					0
– Audiologia	2				1			1
Lastenneurologia	8	2	2	1	1	1		1
Lastenpsykiatria	44	10	5	9	7	6	1	6
– Nuorisopsykiatria	4	1	2		1			0
Lastentaudit	62	7	7	10	8	11		19
– Lastenallergologia	5	3				1		1
– Lastenendokrinologia	6	6						0
– Lastengastroenterologia	4	1				3		0
– Lastenhematologia	6	3		1		2		0
– Lasteninfektiosairaudet	4	2				1		1
– Lastenkardiologia	6	5						1
– Lastennefrologia								0
– Neonatologia	7	3	1		1	1	1	0
Leukakirurgia	1	1						0
Liikuntalääketiede	3			1		1		1
Naistentaudit ja synnytykset	59	13	7	10	3	8		18
– Gyn. endokrinologia	8	2	1	2	1	1		1
– Gyn. endoskopia	2					2		0
– Gyn. sädehoito	4	1	1	1		1		0
– Perinatologia	6	1	1	4				0
Neurokirurgia	4	2	1	1				0
Neurologia	32	11	2	2	7	2	1	7
– Geriatria								0
Oikeuslääketiede	1					1		0
Patologia	11	4	1	2	2	2		0

6 v:n koulutus (pääspesialiteetti) (lihavoitu)	8 v:n koulutus (suppea spesialiteetti) Yhteensä	Yliopisto, johon ilmoittautunut					Ulko- mailla	Ei tietoa
		Helsinki	Kuopio	Oulu	Tampere	Turku		
– Neuropatologia	4	2				2		0
– Pediatrinen patologia								0
Perinnöllisyyslääketiede	4	2				2		0
Psykiatria	128	47	13	13	21	9	3	22
– Geriatria	3			2				1
– Nuorisopsykiatria	12	2	4	1	2	2		1
– Oikeuspsykiatria	4	3	1					0
Radiologia	41	19	4	5	3	4	2	4
– Isotooppitutkimukset	2				2			0
– Lastenradiologia	3	1		1				1
– Neuroradiologia	10	6			2	2		0
Silmätaudit	36	10	5	1	2	8	1	9
– Neuro-oftalmologia	1	1						0
Sisätaudit	144	53	7	21	25	12	7	19
– Allergologia	7	4				2		1
– Endokrinologia	11	5		2	2	2		0
– Gastroenterologia	11	3		2	1	3	1	1
– Geriatria	3	1	1	1				0
– Infektiosairaudet	13	9	1	1	2			0
– Kardiologia	34	17	3	3	6	5		0
– Kl. hematologia	5	1			1	1		2
– Nefrologia	7	2		1	3	1		0
– Reumatologia	12	2	1	1	5	2		1
Syöpätaudit ja sädehoito	10	4	1		1	3		1
Terveydenhuolto	14	7	1	2	1	3		0
– Ympäristöterveydenhuolto								0
Työterveyshuolto	159	15	53	22	37	18	1	13
– Työlääketiede	2	1						1
– Ympäristöterveydenhuolto	1				1			0
Yleislääketiede	334	34	46	62	95	51	4	42
– Ympäristöterveydenhuolto	3		1			2		0
6 vuoden koulutus yhteensä	1 319	310	171	191	239	169	27	212
8 vuoden koulutus yhteensä	283	119	23	29	40	51	2	19

Liitetaulukko 8. Potilaitten esittämät toiveet

a) "Onko Teillä potilaita, jotka ilmoittavat jo vastaanotolle tullessaan haluavansa tiettyjä hoitoja tai tutkimuksia?"

	Laboratoriotouvet	Leikkaustouvet	Lääketouvet
Erittäin usein	6,8	2,7	3,7
Usein	38,9	22,7	28,7
Harvoin	39,8	48,4	50,9
Erittäin harvoin	14,6	26,2	16,6
Yhteensä %	100,0	100,0	100,0
	11 302	11 124	11 191

b) "Ovatko edellä mainitun kaltaiset tilanteet mielestänne lisääntyneet viime vuosien aikana?"

	Laboratoriotouvet	Leikkaustouvet	Lääketouvet
Lisääntynyt selvästi	14,4	7,6	9,5
Jonkin verran	36,2	29,3	36,8
Eivät ole lisääntynyt	38,6	49,2	42,9
En osaa sanoa	10,8	14,0	10,9
Yhteensä %	100,0	100,0	100,0
	(N=11 388)	(N=11 262)	(N=11 319)

c) "Millaisena koette tilanteen hoitosuhteen kannalta, kun potilas ilmoittaa jo vastaanotolle tullessaan haluavansa tiettyjä hoitoja, tutkimuksia tai lääkkeitä?"

	N	%
Myönteisenä	2 621	23,7
Kielteisenä	4 933	44,6
En osaa sanoa	3 514	31,7
Yhteensä	11 068	100,0

d) "Miten hyödyllisenä pidätte seuraavia lähteitä, kun kyseessä on lääketiedon jakaminen potilaille tai kuluttajille?"

	Sanomalehdet, radio, tv	Aikakaus- lehdet	Tiedelehdet	Internet	Apteekit	Potilas- järjestöt	Lääke- mainokset
Erittäin hyödyllinen	19,7	11,2	20,0	11,8	62,7	50,7	5,0
Jonkin verran hyödyllinen	54,2	54,9	60,2	55,4	31,9	41,3	44,7
Hyödytön	8,8	13,1	10,0	8,1	1,2	1,9	18,3
Haitallinen	11,3	13,7	1,9	12,6	1,7	1,4	22,6
En osaa sanoa	6,0	7,0	7,9	12,0	2,4	4,8	9,5
Yhteensä %	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
	(N=12 533)	(N=12 488)	(N=12 515)	(N=12 441)	(N=12 585)	(N=12 554)	(N=12 411)

e) "Pitäisikö EU:n mielestänne sallia kuluttajille suunnattu reseptilääkkeiden mainonta?"

	Täydellinen salliminen	Informaatiolehtiset potilasjärjestöjen tai terveydenhuollon toimi- pisteiden kautta	Sairauskeskeiset mainokset ilman kauppanimeä	Muistuttava mainonta	Vertaileva hintamainonta
Kyllä	4,7	60,3	28,0	9,0	24,1
Ei	87,3	28,2	54,1	74,3	56,4
En osaa sanoa	8,0	11,4	17,9	16,7	19,4
Yhteensä %	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
	(N=12 844)	(N=12 799)	(N=12 733)	(N=12 700)	(N=12 650)